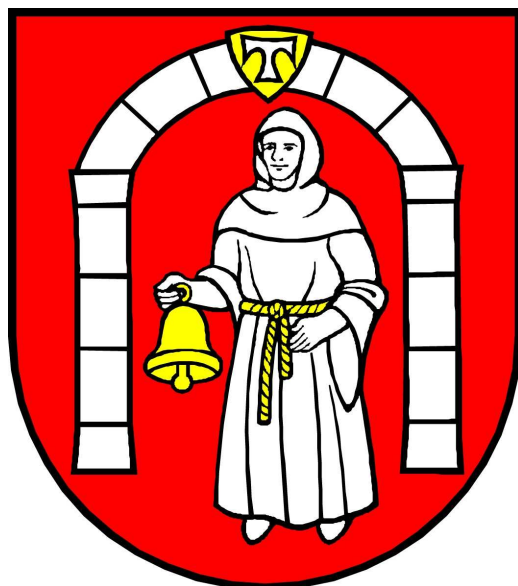

P r o g r a m hospodárskeho a sociálneho rozvoja

**obce
Červený Kláštor**

na roky

2008 – 2015

Červený Kláštor
December 2007

Ing. Štefan D ž u r n ý
starosta obce

Ekonomické a sociálne východiská, analýza a audit zdrojov

Základná charakteristika, poloha a história

Obec Červený Kláštor je nestrediskovým sídlom situovaným v spádovom území sídla obvodného významu Spišská Stará Ves. Z administratívno – správneho hľadiska je obec súčasťou územia okresu Kežmarok a Prešovského samosprávneho kraja. Z pozície medziregionálneho zoskupenia je súčasťou subregiónu Tatry–Pieniny a v rámci medzinárodnej cezhraničnej pozície leží v území Euroregiónu Tatry.

Dejiny obce sú zviazané s kláštorom, ktorý v roku 1319 založil magister Kokoš Berzevici, magnát zo Strážok. Do územia priviedol rehoľu kartuziánov, ktorým daroval obec Lechnica. Tí tu postavili drevené domčeky - pustovne. Je však možné, že v tejto oblasti už predtým existoval benediktínsky kláštor a aj obec Stará Ves. Postupne bol provizórny drevený objekt kláštora prestavaný na kláštor z kameňa a tehly. Už v prvej polovici 14. storočia kartuziáni postavili z kameňa samostatné domčeky pátrov (otcov), potom postupne kostol, budovu konventu a prvé hospodárske objekty. Monumentálne objekty dodnes zachovaného kláštora boli postavené za pôsobenia priora Štefana II. v 15. storočí.

Kláštory kartuziánov boli známe svojimi bohatými knižnicami kódexov, ktoré vznikali usilovným odpisovaním a iluminovaním mníchov. Okrem prepisovania sa mnísi venovali alchýmii, astrológii a liečiteľstvu. Ľudový názov Červený kláštor z pôvodne Lechnického kláštora vznikol podľa červeného pieskovca, ktorý bol použitý na preklady okien a dodnes zachované klenby. V súčasnosti sú červené aj strechy celého objektu. V roku 1344 sa ako majetok kláštora spomína osada Podlechnica, neskôr nazývaná Smerdžonka. Nachádza sa tu minerálny prameň so špecifickým zápachom. Dnes sa táto časť Červeného Kláštora nazýva aj Červený Kláštor – kúpele. K majetkom Červeného kláštora až do jeho zrušenia v roku 1563 patrilo 12 obcí.

Po kartuziánoch prišli do Červeného kláštora v roku 1711 kamalduli. Kláštor postupne zrenovovali podľa potrieb rehole a prestavali v barokovom štýle. V polovici 18. storočia Červený kláštor dostal svoju konečnú podobu, v ktorej ho môžeme obdivovať dodnes. V roku 1747 kamalduli vysvätili opravený a novo vymalovaný kostol sv. Antona Pustovníka, ku ktorému v roku 1750 dostavali vežu. Okrem hostinca sa v kláštore nachádzali stajne pre dobytok, vozovňa, pivovar a sladovňa. Ku kláštoru patrili aj mlyn a sklárske dielne vo Veľkej Lesnej, Reľove a v Hutách.

Medzi mníchmi bolo viacej významných osobností. Známy je najmä slávny majster bylinkár - fráter Cyprián ktorý zostavil herbár, v ktorom štvorjazyčne opísal viac ako 272 rastlín. Vzniklo tu taktiež významné centrum literárnych prekladov i slovenské jazykové centrum, zviazané s osobou jedného z rehoľníkov - Romualda Hadbavného. Ten v roku 1750 preložil Písmo sväté do slovenčiny a v roku 1763 dokončil práce na latinsko-slovenskom slovníku.

V roku 1782 cisár Jozef II. v rámci svojich reforiem zrušil všetky rehole a ich kláštory, z ktorých nevyplýval poznateľný úžitok. Budovy a pozemky Lechnického kláštora prešli do majetku štátu a boli spravované tzv. náboženským fondom. Majetkom štátu bol kláštor do roku 1820, keď ho cisár František I. daroval gréckokatolíckemu biskupstvu v Prešove. V súčasnosti je v objekte zriadené múzeum, do ktorého boli prenesené aj vzácne barokové plastiky z gotického kostola, ktorý pre dlhodobé reštauračné práce dlho nebol prístupný.

V administratívnych hraniciach Červeného Kláštora sa nachádza tiež časť osady v minulosti nazývaná Nižné Šváby, ktorá sa spomína už v roku 1550 ako Swap. Po zrušení kláštora v roku 1782 menila osada vlastníkov a Jozef II. povolal na obrábanie pôdy nemeckých osadníkov. Po jej osídlení sa obyvateľstvo zaoberalo poľnohospodárstvom, pastierstvom a cez leto splavovaním dreva po Dunajci. Pri alkalicko-sírnatých žriedlach vznikli asi v roku 1828 kúpele Smerdžonka na liečenie vnútorných chorôb.

Kataster obce, ktorý má rozlohu 304 ha, leží v nadmorskej výške 445 - 650 m n.m. Územie obce sa nachádza v Pieninskom národnom parku a jeho ochrannom pásme, zo severu hraničí s Poľskom, zo západu so Spišskou Starou Vsou, z juhu s Lechnicou, z východu s Haligovcami. Územím obce preteká Havský potok, Lipnický potok ktoré sa vlievajú do Dunajca.

Situovanie obce v chránenom území Pieninského parku prinieslo obci najmä od 70 – tých rokov 20. storočia prejavy úpadku a hospodárskej pasivity. Nemalou mierou k tomu prispela aj obmedzená možnosť novej výstavby rodinných domov z dôvodu stavebnej uzávery. Veľa mladých ľudí i celých rodín odišlo za prácou a bývaním do iných obcí a najmä mestských aglomerácií.

Úrady a inštitúcie

V obci v rámci naplňania zákona o obecnom zriadení pôsobia samosprávne orgány – starosta a obecné zastupiteľstvo, ktoré vykonávajú zákonom zverené kompetencie legislatívno – právneho, hospodárskeho, majetkového a administratívno – správneho charakteru. Praktické činnosti s tým spojené sú náplňou práce obecného úradu, v ktorom sú dvaja zamestnanci s kumulovanými pracovnými pozíciami. Obecný úrad sídli v objekte kultúrneho domu, kde sú priestory pre kultúrne a spoločenské aktivity. Obec Červený Kláštor je zriaďovateľom Materskej školy v ktorej pracujú 4 zamestnanci.

Veriacim rímsko – katolíckeho vyznania slúži kostol Najvätejšej Trojice skolaudovaný v roku 1999, ktorý bol budovaný v modernom poňatí a gotický kostol sv. Antona Pustovníka, ktorý sa nachádza v NKP Kláštor kartuziánov. Veriaci evanjelickej cirkvi a.v. navštevujú v obci kostol a.v. sv. Trojice, ktorý bol postavený v roku 1809.

V obci má sídlo pobočka Slovenskej pošty, Povodie Dunajca a Popradu – povodňový dvor, Správa Pieninského parku, Ochranný obvod Št. lesov TANAPu.

Prírodné podmienky

Červený Kláštor a jeho katastrálne územie sa nachádza na rozhraní dvoch orografických celkov Spišskej Magury a Pieninami. Obidva územia sa navzájom dopĺňajú najmä prostredníctvom prirodzenej a zachovanej krajiny, tradíciami a zvykmi. Do celku Spišská Magura patrí územie medzi riekou Dunajec a Lipníckym potokom na západe a do Pienin patrí zvyšné územie. Aj napriek tomu, že sa Červený Kláštor nachádza na rozhraní dvoch celkov jeho územie je pre výnimočné prírodné zaujímavosti územím atraktívnym pre turistický ruch v európskom meradle čím podporuje aj hospodársky rozvoj príslušného územia, Zamaguria.

1. Poloha

1.1 Spišská Magura

Celé územie Spišskej Magury tvorí súčasť provincie Západných Karpát, subprovincie vonkajších Západných Karpát. V rámci subprovincie územie patrí do Podhŕľno–magurskej oblasti, kde tvorí časť samostatného celku Spišská Magura. Spišská Magura sa ďalej člení na časť Repisko (1259 m n. m.), s Osturnianskou brázdou na západe a na východe na časť Veterného vrchu (1111 m n. m.), so Staroveskou kotlinou na severe a Ružbašským predhorím na juhu.

Západná časť katastrálneho územia obce sa nachádza v Staroveskej kotline a na príslušných svahoch Spišskej Magury pri rieke Dunajec ktorá tvorí severnú hranicu jeho katastra. Spišskú Maguru od územia Pienin oddeľuje pravostranný prítok rieky Dunajec, Lipnícky potok. Na jeho brehoch sa nachádza východná časť obce s miestnym názvom Smerdžonka. Najvyššou kótou tohto územia je kóta Uhliská (600 m n. m.) s televíznym prevádzacom a kóta Hôrka (539 m n. m.)

1.2. Pieniny

Pieniny, v rámci subprovincie vonkajších Západných Karpát patria do oblasti Východných Beskýd, kde tvoria samostatný celok Pieniny. Je potrebné uviesť, že Pieniny sa nachádzajú na rozhraní vonkajších a vnútorných Karpát, kde tvoria tzv. pieninské bradlové pásmo, ktoré obopína celé Karpaty v dĺžke cca 600 km od Malých Karpát až po Marmaroš v Rumunsku.

Samotné Pieniny, ktorých časť sa nachádza v Poľsku a časť na Slovensku majú dĺžku cca 35 km a šírku do 6 km. Na západe začínajú v Poľsku v prielome Bialky a na východe končia v sedle Rozdiel nad obcou Litmanová. Na juhu ich ohraničujú údolia vodných tokov Niedzičanky, Dunajca a potoka Lipník, na severe dolina Krosničanky, Dunajca a Grajcarka.

Celé územie je značne členité a rozorvané mnohými strmými prielomovými dolinami. Najznámejšie kóty na poľskej strane viditeľné z obce sú Macelová hora 800 m n.m., Nová hora 902 m n.m. a dominanta celého regiónu Tri koruny 982 m n.m. Časť katastrálneho územia obce na severovýchod od Lipnického potoka po riekou Dunajec patrí do územia Pienin a jeho súčasťou je Kláštorná hora (657 m n. m.) týčiaca sa nad objektom Červený kláštor. Na Kláštornú horu nadväzujú mimo katastrálneho územia obce Biela skala (840 m n. m.) a Haligovské skaly pod Plašnou (889 m n. m.). Najnižšie položené miesto je pri Dunajci kde opúšťa katastrálne územie obce s výškou okolo (440 m n. m.)

Pieniny majú s výnimkou alúvií vodných tokov charakter silne až veľmi silne členenej vrchoviny až hornatiny, s početným výskytom bradlových tvrdošov, ktoré vystupujú z menej odolných hornín ako výrazné bralnaté dominanty.

2. Geológia

Katastrálne územie obce Červený Kláštor leží na rozhraní Spišskej Magury, v ktorej prevládajú sedimenty vnútrokarpatského paleogénu a Pienin, ktoré sú tvorené najmä mezozoickými sedimentmi. Navzájom ich od seba oddeľuje rieka Dunajec a Lipnický potok.

2.1. Spišská Magura

V území prevládajú pieskovce, ílovce s častou piesčitou prímесou, ktoré sú príznačné pre šambrónske vrstvy. Na pieskovce v okolí Veľkého Lipníka ale aj v okolí Haligoviec sa viaže výskyt čírych kryštálikov kremeňa tzv. marmarošských diamantov. V alúviu rieky Dunajec majú prevahu fluviaálne sedimenty kvartéru. V bočných prítokoch sú to najmä sedimenty paleogénnych hornín, v údolnej nive rieky Dunajec sa nachádzajú najmä sedimenty hornín mezozoika a kryštalínika dopravených Dunajcom zo svojho horného úseku.

2.2. Pieniny

Prevažná časť plochého povrchu Pienin je budovaná pestrými slieňovcami, ktoré sú doplnené v prielomovej doline Dunajca vrstevnatými ílovitými a rohovcovými vápencami. Biela skala a Haligovské skaly sú budované dolomitmi a tmavými vápencami.

3. Pôdy

3.1 Spišská Magura

Pre alúvium rieky Dunajec a pre celé jeho záplavové územie sú charakteristické pôdy z naplavenín nekarbonátového pôvodu, ktoré sú, alebo boli poľnohospodársky využívané. Tieto pôdy sprevádzajú podmáčané a zamokrené pôdy s nepriepustnejšími horizontmi.

Na paleogénnych horninách a ich zvetralinách sa v nižších a stredných polohách Veterného vrchu vyvinuli modálne kyslé kambizeme, ktoré majú charakteristický B horizont s typickou hnedou farbou¹. Celkove možno povedať, že kambizeme sú stredne úrodné pôdy, ktoré sú charakteristické pre väčšinu územia Slovenska. Sú to pôdy cenné pre svoju nezastupiteľnú schopnosť zadržiavať a akumulovať zrážkové vody a tiež pre svoje filtračné vlastnosti.

3.2 Pieniny

Pre katastrálne územie sú charakteristické rendziny sutinové a kambizemné, sprievodné litozeme modálne karbonátové. Rendziny sa vyznačujú prítomnosťou iba dvoch horizontov (A,C). Vznikajú v členitom území s karbonátovým podložíom a pôdy sú väčšinou plytké, stredne ťažké so skeletnosťou viac ako 30%, slabo až stredne alkalické. Na týchto pôdach sa väčšinou nachádza lesný pôdny fond, ktorý pokrýva lokality s plytkou pôdou a vystupujúcimi vápencovými bralami.

Na ostatnej časti územia, ktorá je väčšinou poľnohospodársky využívaná sa vyskytujú slabo kyslé kambizeme modálne a kultizemné, nasýtené, so sprievodným výskytom rendzín a zvetralín silikátovo-karbonátových hornín (flyš) a vápencov. Väčšina pôd v území Pienin sa vyznačuje malou až strednou retenčnou schopnosťou a strednou priepustnosťou.

4. Hydrológia

Hlavnou riekou, ktorá odvodňuje celé územie Zamaguria a tým aj katastrálne územie obce Červený Kláštor je rieka Dunajec, ktorá tvorí hraničnú rieku s Poľskom a zároveň je severnou hranicou katastra záujmového územia. Rieka Dunajec spolu s riekou Poprad sú jediné dve rieky na Slovensku, ktoré odvádzajú vody svojho povodia do Baltického mora.

Rieka Dunajec vzniká spojením dvoch vodných tokov Čierneho a Bieleho Dunajca v Poľsku v meste Nový Targ. Významnou zdrojnicou pre tento vodný tok je aj pravostranný prítok Bialky pod Novým Targom. Celková dĺžka rieky po jej ústie do Visly, v obci Ústie Jezuické, je 251 km, z toho 17 km tvorí štátnu slovensko-poľskú hranicu medzi Lysou nad Dunajcom a obcou Lesnica. Veľkosť povodia k miestu kde opúšťa Dunajec územie Slovenska je 1469 km² toho na slovenskej strane 356 km².

Výška vodnej hladiny Dunajca, ako rieky bystrinného charakteru bola v minulosti pomerne rozkolísaná a to v priebehu roka a aj vplyvom zrážok. Priemerný prietok bol cca 16 m³/s, pričom jej prietok pri privalových dažďoch sa vedel až sto násobne zvýšiť. Tak napr. v roku 1934 prietok dosiahol 1630 m³/s a v roku 1973 1363 m³/s. V súčasnosti je na vodnom toku medzi hradným bralom Niedžického hradu a protiľahlým svahom vybudovaný múr vodnej nádrže, pod ktorým pri obci Vyšné Šromovce je vybudovaná vyrovnávací nádrž. Obidve vodné nádrže znížili možnosť katastrofických povodní, ale na druhej strane významne zmenili hydrologický režim Dunajca.

Do rieky Dunajec, ústia v katastrálnom území mesta tieto vodné toky:

- Potok **Havka** ktorý sa okrajovo dotýka územia v západnej časti. Potok v svojom údolí silne meandruje a celé územie je náchylné na vodnú eróziu.
- Lipnický potok, ktorý odvodňuje severovýchodné svahy Veterného vrchu a juhozápadné svahy Pienin.

5. Klíma

Prevažná časť katastrálneho územia mesta Červený Kláštor sa nachádza v mierne teplej oblasti s priemerným výskytom letných dní (dní v ktorých vystúpi teplota nad 25°C) menej ako 50 dní a s priemernou júlovou teplotou viac ako 16 °C. Klíma je mierne teplá, vlhká s chladnou až studenou zimou s dolinovým charakterom.

Okrajové polohy katastra vo vyšších nadmorských výškach prechádzajú do chladnejšej oblasti, kde sa mení charakter klímy na mierne chladný. V tejto časti územia priemerná júlová teplota nedosahuje 16 °C.

Najteplejším mesiacom je júl, ale v niektorých rokoch to môže byť aj august, alebo jún. Zima vrcholí v januári, zriedkavejšie vo februári a výnimočne v decembri. Podľa meteorologickej stanice v Červenom Kláštore najnižšia teplota bola nameraná -35,8 °C a najvyššia 35,1 °C. Priemerná ročná teplota v alúviu Dunajca sa pohybuje od 6 °C do 7 °C a na hrebeni Kláštornej hory sa pohybuje okolo 4 do 5 °C. Priemerná januárová teplota v území kolíše okolo - 5 °C. V priemere je ročný počet letných dní okolo 36 a tento počet s nadmorskou výškou rýchlo klesá. V nadmorskej výške okolo 800 m je ich už len 7. Priemerný počet mrazových dní je 143 (teplota pod 0 °C).

Množstvo zrážok v území je okolo 750 mm ročne, pričom ich množstvo s nadmorskou výškou rastie. Najvyššie denné zrážky boli 10. júla 1934 kedy napršalo za 24 hodín 117,8 mm zrážok. V priemere najbohatším mesiacom na zrážky je december so 125 mm, za ním nasleduje máj a január. Najchudobnejším mesiacom na zrážky je október so 75 mm. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je od 80 dní.

Pre katastrálne územie je charakteristická silná inverzia, ktorá sa okrem iného prejavuje aj zvýšeným výskytom hmiel, ktorých výskyt sa pohybuje okolo 50 dní v roku. Prevládajúcim smerom prúdenia vzduchu vo vyšších vrstvách atmosféry je juhozápadné prúdenie s početnosťou 30 - 40% a severozápadné s početnosťou 20 – 30% s priemernou rýchlosťou okolo 4 m/s. Smer vetra v nižších vrstvách atmosféry sa prispôsobuje orientácii údolí, pričom priemerná rýchlosť vetra je okolo 2 m/s. V priebehu roka sa vyskytuje v priemere 58 dní s bezvetriím.

6. Rastlinstvo

Spišská Magura a Pieniny patria podľa fyto geografického členenia do bukovej zóny, flyšovej oblasti ako samostatné okresy. Podľa iných autorov sa územie Pienin a Zamaguria nachádza v obvode centrálnych Karpát, okres Pieniny a Spišská Magura v okrese Spišských vrchov.

Rastlinstvo tohto územia a najmä Pienin pútala a púta pozornosť botanikov viac ako dve storočia. Z tohto územia je známy aj tzv. Cypriánov herbár, ktorý zostavil fráter Cyprián, kamaldulský mních z Červeného kláštora. V jeho herbári, ktorý zostavil v roku 1764, sa nachádzalo zaevidovaných a popísaných 265 položiek.

Dnes je na území Pienin a Zamaguria evidovaných viac ako 1100 druhov semenných rastlín (*Spermatophyta*) a 2300 druhov rastlín výtrusných (*Sporophyta*), z ktorých je viac ako 400 druhov siníc a rias (*Algae*), 330 druhov machov a pečeňoviek (*Bryopsida*), 400 druhov lišajníkov (*Lichenes*), 550 druhov bazidiových húb (*Basidiomycota*).

Pestrosť rastlinnej ríše v Pieninách a v Zamagurí je daná polohou územia na rozhraní kontinentálnej a oceánickej klímy, členitosťou územia, pestrosťou geologického podložía a faktom, že Pieniny nikdy nezasiahol súvislý severský ani lokálny tatranský ľadovec. Vďaka týmto skutočnostiam sa vytvorili podmienky na zachovanie a vývoj druhov, ktoré sú reliktnami doby predľadovej a ľadovej, ako napríklad borievka netátová (*Juniperus sabina*) a dryadka osemistá (*Dryas octopetala*). Mnohé druhy, ktoré sa v blízkom okolí nevyskytujú, boli považované za endemity. Ďalší vedecký výskum neskôr dokázal existenciu týchto druhov vo vzdialených lokalitách. Príkladom takého výskytu je existencia druhu chryzantéma pieninská (*Dendranthema zawadskii*), ktorá sa považovala za endemit Pienin ale sa dokázalo, že sa ešte vyskytuje na dvoch lokalitách vo východnej Európe a na východ od Uralu. Zatiaľ nespochybnenými endemitmi sú púpava pieninská (*Taraxacum pienanicum*) vyskytujúca sa v útvare Troch korún, a horčičník pieninský (*Erysimum pienanicum*) vyskytujúci sa na brale čorštýnskeho hradu. V území Pienin sa vyskytuje viac druhov rastlín nižšej taxonomickej hodnoty, ktoré mnohí autori považujú za endemity Pienin.

6.1 Lesné spoločenstvá

Prevažnú časť lesných porastov Spišskej Magury tvoria zmenené nepôvodné smrekové monokultúry, ktoré vzhľadom na svoju malú odolnosť v súčasnosti trpia abiotickými a biotickými škodlivými činiteľmi (vietor, podkôrny hmyz), pričom odolnostný potenciál výrazne znižujú imisie. V Pieninách je zmenených nepôvodných lesov omnoho menej a vyskytujú sa len na bývalých pasienkoch a poľnohospodársky využívaných pôdach, ktoré boli v prvej polovici minulého storočia zalesňované.

Prirodzená² vegetácia nižších polôh Spišskej Magury a Pienin by bola tvorená prevažne bukovými a jedľovými kvetnatými lesmi, ktoré sú tvorené najmä zmiešanými jedľovými bučinami s viacvrstvovým bylinným podrastom a bučinami s malou prímiesou iných drevín a krovín. V týchto lesných porastoch majú prevahu v stromovej a krovinnej etáži buk lesný

(*Fagus sylvatica*), egreš obyčajný (*Ribes uva-crispa*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), jedľa biela (*Abies alba*), lykovec jedovatý (*Daphne mezereum*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*). V Pieninách na vápencovom podloží je v týchto porastoch zaznamenaný aj výskyt tisa obyčajného (*Taxus baccata*). V bylinnej etáži sa nachádzajú bažantka trváca (*Mercurialis perennis*), fialka lesná (*Viola reichenbachiana*), hluchavník žltý (*Galeobdolon luteum*), kokorík praslenatý (*Polygonatum verticillatum*), kopytník európsky (*Asarum europaeum*), kostihoj hľuznatý, (*Symphytum tuberosum*) kostihoj srdcovolistý (*S. coradatum*), kostrava lesná (*Festuca altissima*), kyslička obyčajná (*Oxalis acetosella*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), lipnica hájna (*Poa nemoralis*), mednička ovisnutá (*Melica nutans*), mliečnik mandľovolistý (*Tithymalus amygdaloides*), nezábudka lesná (*Myosotis sylvatica*), ostružina srstnatá (*Rubus hirtus*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*), papraď samčia (*Dryopteris filix-mas*), papraď samičia (*Athyrium filix-femina*), pľúcnik tmavý (*Pulmonaria obscura*), samorastlík klasnatý (*Actaea spicata*), srnovník purpurový (*Prenanthes purpurea*), starček vajcovolistý (*Senecio ovatus*), šalvia lepkavá (*Salvia glutinosa*), veronika horská (*Veronica montana*), veterník žltuškovitý (*Isopyrum thalictroides*), vranovec štvorlistý (*Paris quadrifolia*), zubačka cibuľkonosná (*Dentaria bulbifera*), zubačka žliazkatá (*D. glandulosa*), žindava európska (*Sanicula europaea*).

Na území Pienin sa v katastrálnom území obce okrem bukových a jedľových kvetnatých lesov vyskytujú aj fragmenty vápnomilných bukových lesov, ktoré osídľujú strmé skalnaté svahy s rendzinovými pôdami na podloží vápencov a dolomitov. Majú bohatú krovinatú etáž. V týchto lesoch prevláda buk lesný (*Fagus sylvatica*) a jedľa biela (*Abies alba*), ale majú v nich zastúpenie aj borovica lesná (*Pinus sylvestris*), jarabina mukyňová (*Sorbus aria*), jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*), javor horský (*Acer. pseudoplatanus*), javor mliečny (*A. platanoides*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), smrek obyčajný (*Picea abies*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), tis obyčajný (*Taxus baccata*). Medzi rastlinami spodnej etáže sa nachádzajú bedrovník väčší (*Pimpinella major*), bodliak sivastý (*Carduus glaucinus*), brečtan popínavý (*Hedera helix*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), koralica lesná (*Corallorhiza trifida*), kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), luskáč lekársky (*Vincetoxicum hirundinaria*), orlíček obyčajný (*Aquilegia vulgaris*), ostrica biela, (*Carex alba*), ostružina skalná (*Rubus saxatilis*), plamienok alpínsky (*Clematis alpina*), prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium*), prilbovka červená (*C. rubra*), smlz pestrý (*Calamagrostis varia*), valeriána trojená (*Valeriana tripteris*), zvonček broskyňolistý (*Campanula persicifolia*), zvonček repkovitý (*C. rapunculoides*).

Na skalných sutiach, vo výmoľových svahoch a žľaboch najmä na severných svahoch Kláštornej hory sa vyskytujú lipovo-javorové sutinové lesy, ktoré sú spoločnosťou európskeho významu. Stromová vrstva je tvorená brestom horským (*Ulmus glabra*), bukom lesným (*Fagus sylvatica*), hrabom obyčajným (*Carpinus betulus*), jaseňom štíhlym (*Fraxinus excelsior*), javorom horským (*Acer. pseudoplatanus*), javorom mliečnym (*A. platanoides*), jedľou bielou (*Abies alba*), lipou malolistou (*Tilia cordata*), lipou veľkolistou (*Tilia platyphyllos*), tisom obyčajným (*Taxus baccata*). V spodnej vrstve sa nachádzajú, ríbezl'a alpínska (*Ribes alpinum*), bažantka trváca (*Mercurialis perennis*), hluchavka škvrnitá, (*Lamium maculatum*), jazyk jelení (*Phyllitis scolopendrium*), lastovičník väčší (*Chelidonium majus*), mesačnica trváca (*Lunaria rediviva*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*), plamienok alpínsky (*Clematis alpina*), prilbica moldavská (*Aconitum moldavicum*), samorastlík klasnatý (*Actaea spicata*), udatník lesný (*Aruncus vulgaris*), zvonček repkovitý (*Campanula rapunculoides*), žihľava dvojdomá (*Urtica dioica*).

6.2 Vodné a mokrad'né spoločenstvá

Okolo vodných tokov majú prevahu jelšové lesy s výskytom rastlinných druhov ako: čremcha obyčajná (*Padus avium*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jelša sivá (*Alnus incana*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), smrek obyčajný (*Picea abies*), vĺba červená (*Salix purpurea*), blyskáč jarný (*Ficaria verna*), čerkáč hájny (*Lysimachia nemorum*), deväťsil biely (*Petasites albus*), deväťsil lekársky (*Petasites hybridus*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), hviezdica hájna (*Stellaria nemorum*), jarmanka väčšia (*Astrantia major*), kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*), krkoška chlpatá (*Chaerophyllum hirsutum*), kuklík potočný (*Geum rivale*), pakost hnedočervený (*Geranium phaeum*), pichliač zelinový (*Cirsium oleraceum*), praslička lesná (*Equisetum silvacitum*), silenka červená (*Silene dioica*), slezinovka striedavolistá (*Chrysosplenium alternifolium*), škarda močiarna (*Crepis paludosa*), trebuľka lesklá (*Anthriscus nitidus*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*) zádušník brečtanovitý (*Glechoma hederacea*), záružlie bahenné (*Caltha palustris*), žerušnica horká (*Cardamine amara*), žltuška orličkolistá (*Thalictrum aquilegifolium*).

Na slatinách, ktoré vznikli na zamokrených organogénnych pôdach okolo pramenísk sú z ďaleka viditeľné a typické výskyty páperníka úzkolistého (*Eriophorum angustifolium*), páperníka širokolistého (*E. latifolium*). Popri nich sa tu vyskytujú aj niektoré vstavačovité druhy ako kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), vstavačovec škvrnitý (*Dactylorhiza maculata*), vstavačovec májový (*D. majalis*), bradáčik vajcovitolistý (*Listera ovata*). Z tráv v týchto lokalitách prevláda ostrica čierna (*Carex nigra*), ostrica Davallová (*C. davalliana*), ostrica žltá (*C. flava*) a ostrica oblastá (*C. diandra*). Pre okolie prameňov je v jarnom období príznačný výskyt záružlia močiarného (*Caltha palustris*), žerušnice horkej (*Cardamine amara*), slezinovky striedavolistej (*Chrysosplenium alternifolium*) a ďalších.

6.3 Trvalé trávne spoločenstvá

Najväčšie zastúpenie v krajine majú poľnohospodársky využívané plochy najmä trvalé trávne porasty a pasienky. V Spišskej Magure a v Pieninách majú z nich najväčšie zastúpenie nížinné a podhorské kosné lúky. Prevažujú v nich produkčné trávy ako napríklad: kostrava červená (*Festuca rubra*), lipnica lúčna (*Poa pratensis*), ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*), psinček tenučký (*Agrostis capillaris*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), timotejka lúčna (*Phleum pratense*), tomka voňavá (*Anthoxanthum odoratum*), trojštet žltkastý (*Trisetum flavescens*), a s nimi byliny: bedrovník väčší (*Pimpinella major*), boľševník borščový (*Heracleum sphondylium*), ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*), ďatelina pochybná (*T. dubium*), ďatelina plazivá (*T. repens*), hrachor lúčny (*Lathyrus pratensis*), hviezdica trávovitá (*Stellaria graminea*), chrastavec roľný (*Knautia arvensis*), chlpaňa hájna (*Luzula luzuloides*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*), kozobrada východná (*Tragopogon orientalis*), ľadenec rožkatý (*Lotus corniculatus*), lipkavec mäkký (*Galium mollugo*), lomikameň zrnitý (*Saxifraga granulata*), margaréta biela (*Leucanthemum vulgare*), mečík škridlicovitý (*Gladiolus imbricatus*), nevädzovec lúčny (*Jacea pratensis*), pakost močiarny (*Geranium palustre*), púpavec srstnatý (*Leontodon hispidus*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), rasca lúčna (*Carum carvi*), rebriček obyčajný (*Achillea millefolium*), silenka ovisnutá (*Silene nutans*), skorocel kopijovitý (*Plantago lanceolata*), škarda dvojročná (*Crepis biennis*), štrkáč menší (*Rhinanthus minor*), vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*), veronika obyčajná (*Veronica chamaedrys*), vstavač mužský (*Orchis mascula*), vstavač počerný (*O. ustulata*), vstavač vojenský (*O. militaris*), vstavačovec bazový (*Dactylorhiza sambucina*), zvonček konáristý (*Campanula patula*).

Pre Pieniny s vápencovým podkladom sú príznačné suchomilné trávno-bylinné spoločenstvá skalných brál a svahov v ktorých rastú mnohé endemické druhy. V bylinnej

etáži sú to astra alpínska (*Aster alpinus*), chryzantéma pieninská (*Dendranthema zawadskii*), jagavka konáristá (*Anthericum ramosum*), klinček včasný (*Dianthus praecox*), kostrava tvrdá (*Festuca palens*), kozinec južný (*Astragalus australis*), kurička vápencová (*Minuartia langii*), oman mečolistý (*Inula ensifolia*), ostrevka vápnomilná (*Sesleria albicans*), stokráska Micheliho (*Bellidiastrum michelii*).

Hrozbou pre zachované spoločenstvá lúk, pasienkov a brehovej vegetácie v území je výskyt nepôvodných invázných rastlinných druhov ako boľševník obrovský (*Heracleum mantegazzianum*), krídlatka japonská (*Fallopia japonica*), zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) a netýkavka žliazkatá (*Impatiens glandulifera*), ktoré môžu ohrozovať pôvodné domáce druhy rastlín prípadne vyvolávať u obyvateľov a návštevníkov územia alergické reakcie.

7. Živočíšstvo

Územie Pienin a Spišskej Magury vytvára jeden uzavretý celok, v ktorom sa vyskytuje početná druhová škála živočíchov. Jej početnosť a pestrosť je daná striedaním sa rôznych biotopov. Vyskytujú sa tu druhy viazané na vodné a mokradné biotopy, druhy obľubujúce výslnné vápencové svahy, či od slnka odvrátené, chladné rokliny Pienin, druhy vyskytujúce sa v poľnohospodárskej krajine či v lesných komplexoch ihličnatých lesov Spišskej Magury.

7.1 Bezstavovce

Z bezstavovcov, ktoré všetky nie je možné v publikácii vymenovať, si pozornosť v území zaslúži endemit Pienin³ chvostoskok (*Onychiurus carpenteri*), ktorý bol zistený len na poľskej strane Pienin. V minulosti sa zaraďovala medzi pieninské endemity aj kobylka pieninská (*Isophya pienensis*) ale bola zistená aj v niektorých iných územiach Slovenska.

Na lúkach pútajú pozornosť rôzne druhy motýľov ako babôčka admirálska (*Vanessa atalanta*), babôčka žihľavová (*Aglais urticae*), babôčka pávooká (*Inachis io*), nachádza sa na nich aj viac druhov modráčikov (*Maculinea sp.*). Okrem denných motýľov sa na lúky viaže aj výskyt viacerých druhov nočných motýľov, medzi ktorými sú napr. priadkovec trávový (*Euthrix potatoria*), spriadač medvedí (*Arctia caja*) a rôzne druhy piadiviek (*Boarmia sp.*). Príznačný pre lúčne spoločenstvá je výskyt čmeľov ako čmeľ zemný (*Bombus terrestris*), čmeľ lúčny (*Bombus pratorum*) a popri nich si v zemi robí hniezda aj osa obyčajná (*Paravespula vulgaris*). Na lúkach sú zaujímavé rôzne druhy koníkov a kobyliek, ktoré v noci zvukom vystriedajú cikády.

Ozdobou flóry Pienin a Zamaguria sú skalné suchomilné spoločenstvá so svojimi suťovými osypmi. Na tieto lokality sú viazané teplomilné živočíchy, medzi ktorými vynikajú motýle a to: rúrkovček ďateľinový (*Coleophora trigeminella*), pierkavec rebríčkový (*Pterophorus pallidactyla*), tmavomôľka veľká (*Scythris obscurella*), zdobníček Leeuwenhoekov (*Pancalia leuwenhoekella*), očkáň skaliskový (*Lasiommata petropolitana*). V Pieninách sa na týchto lokalitách vyskytuje aj náš najväčší motýľ jasoň červenooký (*Parnassius apollo*), ktorý je významný európsky druh, a je považovaný za symbol Pienin. Okrem motýľov sa v skalných spoločenstvách vyskytuje aj čmeľ skalný (*Bombus lapidarius*) a samotárske druhy ôs. Na výnimočne suchých miestach môžeme stretnúť koníka červenokrídleho (*Psophus stridulus*) alebo kobylku klamlivú (*Pholidoptera fallax*).

Najväčšie množstvo bezstavovcov sa vyskytuje v lesných spoločenstvách, ktoré vytvárajú veľkú variabilitu životných podmienok pre rôzne druhy živočíchov. V lesných spoločenstvách môžeme vidieť viacej druhov užitočných bystrušiek a utekáčikov

(*Carabidae*). Na lesy sú viazané mnohé druhy fúzačov, ktorých larvy sa vyvíjajú v dreve ako napr. fúzač smrekový (*Tetropium castaneum*), fúzač kôrový (*Rhagium inquisitor*).

Aj lesné spoločenstva dopĺňajú rôzne druhy motýľov, ktorých húsenice sa živia rôznymi časťami listov drevín a bylín. V lesoch Zamaguria sa vyskytujú mnohé druhy nočných motýľov ako lišaj topolový (*Laothoe populi*), lišaj pávooký (*Smerinthus ocellatus*), priadkovec borovicový (*Dendrolimus pini*). Môžeme tu pozorovať aj niekoľko druhov obalovačov.

7.2 Stavovce

Stavovce môžu byť viazané na rôzne prírodné prostredie od vodných a pobrežných biotopov, cez mokradné, lúčne, lesné a stepné biotopy až po biotopy skalných sutí a brál. To, že Spišská Stará Ves je situovaná na rozhraní Spišskej Magury a Pienin vytvorilo predpoklad, že toto územie je bohaté aj na výskyt stavovcov. Blízkosť Pienin, ktoré sú biocentrom nadregionálneho významu, existujúce hydrické a terestrické biokoridory prechádzajúce katastrom smerom na Spišskú Maguru vytvorili predpoklady pre výskyt a migráciu mnohých zaujímavých živočíšnych druhov.

7.2.1 Ryby

Najčastejšími druhmi v Dunajci sú podustva juhozápadoeurópska (*Chondrostoma willkommii*), mrena stredomorská (*Barbus meridionalis*), jalec hlavatý (*Leuciscus cephalus*) a lipen tympiánový (*Thymallus thymallus*).

Pstruh potočný (*Salmo trutta morpha fario*), hlaváč obyčajný (*Cottus gobio*) a hlaváč pásoplutvý (*C. poecilopus*) sú v Dunajci zriedkavejšie a sú skôr obyvateľmi prítokov Dunajca najmä ich horných úsekoch. V dolných úsekoch potokov môžeme čoraz zriedkavejšie vidieť slíža obyčajného (*Noemacheilus barbatulus*) alebo čereblu obyčajnú (*Phoxinus phoxinus*).

V súčasnosti v Dunajci narastá podiel rýb, ktoré sú typické pre pomalšie tečúce nížinné toky, čo je pravdepodobne výsledkom vplyvu vodných nádrží na Dunajci. Sú to druhy ako pleskáč vysoký (*Abramis brama*), belička európska (*Alburnus alburnus*), plotica červenooká (*Rutilus rutilus*), lieň obyčajný (*Tinca tinca*). Zriedkavejšími druhmi sú štika obyčajná (*Esox lucius*), mieň obyčajný (*Lota lota*), ostriež obyčajný (*Perca fluviatilis*), a vzácny hrúz fúzatý (*Gobio uranoscopus*).

V minulosti sa v rieke Dunajec vyskytoval aj pstruh morský (*Salmo trutta trutta*), avšak po postavení priehrad v dolnom úseku rieky v polovici päťdesiatich rokov, sa u nás už nevyskytuje. Miestni rybári ako náhradu za túto rybu vypustili hlavátku obyčajnú (*Hucho hucho*), ktorá sa tu udomácnila. Podobne do rieky doniesli ďalšie druhy rýb ako: pstruh dúhový (*Oncorhynchus mykiss*) a sivoň americký (*Salvelinus fontinalis*), ktoré sa stali súčasťou ichtyofauny.

7.2.2 Obojživelníky

Obojživelníky majú v okolí Červeného Kláštora ideálne podmienky pre svoj výskyt. Striedajú sa tu vodné plochy, mokrade, listnaté a ihličnaté lesy s poľnohospodársky využívanými pozemkami. V území sa sporadicky vyskytuje mlok vrchovský (*Triturus alpestris*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*). V území sa častejšie vyskytuje pekná salamandra škvorná (*Salamandra salamandra*), ktorá je ozdobou medzi obojživelníkmi. Zo žiab sa v území nachádza kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ropucha zelená (*Bufo viridis*), skokan hnedý (*Rana temporaria*) a skokan zelený (*R. esculenta*).

7.2.3 Plazy

V území sa môžeme najčastejšie stretnúť s jaštericami, ktoré tu zastupujú: jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*) a jašterica obyčajná (*L. agilis*). V lese, na lesných okrajoch môžeme stretnúť slepúcha lámavého (*Anguis fragilis*). Z hadov tu zriedkavo môžeme vidieť

nášho jediného jedovatého hada vretenicu obyčajnú (*Vipera berus*) a na vlhších miestach užovku obyčajnú (*Natrix natrix*).

7.2.4 Vtáky

Veľká variabilita biotopov, lesnatosť a existencia vodných tokov a vodných nádrží je príčinou veľmi pestrého spoločenstva vtáčích druhov v celom Zamagurí. V blízkych skalných bralách Pienin hniezdi sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), krkavec obyčajný (*Corvus corax*) a zriedkavejšie aj skaliar pestrý (*Monticola saxatilis*), ktorý má v Pieninách svoju severnú hranicu rozšírenia. V skalných bralách a lesných komplexoch Pienin hniezdi aj orol skalný (*Aquila chrysaetos*).

V katastrálnom území obce sú najčastejšie vtáky viazané na lesné spoločenstvá. Najzaujímavejšie druhy sú: bocian čierny (*Ciconia nigra*), ktorého môžeme často vidieť pri love v okolitých vodných tokoch, muchár sivý (*Muscicapa striata*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), d'atle: ako tesár čierny (*Dryocopus martius*), d'ateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*). Veľmi častým lesným vtákom je orešnica perlovaná (*Nucifraga caryocatactes*), drozd kolohrivý (*Turdus torquatus*) či sýkorka čiernohlavá (*Parus montanus*). V lese v okolí obce môžeme vidieť a počuť aj iné spevavce ako červienku obyčajnú (*Erithacus rubecula*), sýkorku uhliarku (*Parus cristatus*), sýkorku veľkú (*P. major*), hýľa obyčajného (*Pyrrhula pyrrhula*), orieška obyčajného (*Troglodytes troglodytes*), stehlíka čížavého (*Carduelis spinus*), brhlíka obyčajného (*Sitta europaea*) a iné druhy.

Zaujímavými vtáčimi druhmi v lese sú nočné vtáky ako výr skalný (*Bubo bubo*), myšiarka ušatá (*Asio otus*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*) či vzácny kuvik vrabčí (*Glaucidium passerinum*). Z väčších denných dravých vtákov sa v lesnom prostredí najčastejšie vyskytuje myšiak lesný (*Buteo buteo*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*) a jastrab veľký (*Accipiter gentilis*).

Otvorené prostredie lúk, pasienkov a polí je domovom penice hnedokrídlej (*Sylvia communis*), penice čiernohlavej (*S atricapilla*), prhľaviara čiernohlavého (*Saxicola torquata*), škovránka poľného (*Alauda arvensis*), straky obyčajnej (*Pica pica*) a vrany túlavej (*Corvus corone cornix*).

Na vlhších lokalitách, pri mokradiach, často počuť a zriedkavejšie vidieť chriašteľa poľného (*Crex crex*), ktorého je počuť i dlho po západe slnka. Na vodné biotopy a ich blízkosť je okrem iných druhov viazaný kulik riečny (*Charadrius dubius*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), vodnár obyčajný (*Cinclus cinclus*), trasochvost horský (*Motacilla cinerea*) a mnohé druhy kačiek

Po postavení priehrad sa začína meniť spoločenstvo vodných vtákov a tak tu môžeme často vidieť čajku smejivú (*Larus ridibundus*), rybára riečného (*Sterna hirundo*), pri sťahovaní volavku popolavú (*Ardea cinerea*), kormorána veľkého (*Phalacrocorax carbo*) a iné vtáky.

V blízkosti ľudských sídel sú bežnými druhmi vrabec domový (*Passer domesticus*) a vrabec poľný (*Passer montanus*), žltouchvost domový (*Phoenicurus ochruros*), pinka obyčajná (*Fringilla coelebs*), sýkorka veľká (*Parus major*), drozd čvíkotavý (*Turdus pilaris*), škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris*), stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), stehlík zelený (*Carduelis chloris*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), kavka obyčajná (*Corvus monedula*), hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*) a dažďovník obyčajný (*Apus apus*).

7.2.5 Cicavce

Najpočetnejšie druhy medzi cicavcami v území sú tzv. drobné cicavce bez ohľadu na to či sa jedná o lesné, vodné alebo lúčne spoločenstvo.

V lesných spoločenstvách sa najčastejšie vyskytuje hrdziak hôrny (*Clethrionomys glareolus*), ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicolis*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), hrabáč

podzemný (*Microtus subterraneus*). Zaujímavými druhmi vyhládavajúce lesné okraje a časti lesa s bohatšou krovitou vrstvou sú pľšík lieskový (*Muscardinus avellanarius*), a plch lesný (*Dryomys nitedula*). V poľnohospodárskej krajine môžeme pozorovať krta obyčajného (*Talpa europaea*), hraboša poľného (*Microtus arvalis*).

Väčším a bežným druhom v lesoch je veverica obyčajná (*Sciurus vulgaris*) žijúca v korunách stromov. K nej sa pridáva zajac poľný (*Lepus europaeus*), ktorý je druhom z okrajov lesa. Predátormi v lesných a nelesných ekosystémoch sú kuna lesná (*Martes martes*) vyhládavajúca najmä lesné prostredie a kuna skalná (*Martes foina*), ktorá sa odváži aj bližšie k ľudským sídlam. Ľudské sídla vyhládava aj tchor obyčajný (*Putorius putorius*) a lasica myšožravá (*Mustela nivalis*).

Väčšími predátormi v území sú líška obyčajná (*Vulpes vulpes*) a vzácnejšie všežravec jazvec obyčajný (*Meles meles*) a jež východoeurópsky (*Erinaceus concolor*). Bežnými druhmi v urbanizovanom prostredí je myš domová (*Mus musculus*) a potkan obyčajný (*Rattus norvegicus*).

Život viazaný na vodné toky má hryzec vodný (*Arvicola terrestris*), dulovnica väčšia (*Neomyf fodiens*), dulovnica menšia (*N. anomalus*). Z väčších druhov bol v poslednej dobe zaznamenaný nárast populácie bobra vodného (*Castor fiber*), ktorý sa z Dunajca rozšíril do všetkých jeho prítokov. Bežným druhom Dunajca a všetkých jeho prítokov je vydra riečna (*Lutra lutra*), význačný predátor v rybej populácii, ktorý však nepohrdne ani inou živočíšnou potravou.

Zvláštnou skupinou živočíchov sú netopiere, z ktorých niektoré druhy vyhládavajú urbanizované prostredie ako napríklad netopier obyčajný (*Myotis myotis*), večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*) a vzácne večernica pestrá (*Vespertilio murinus*). V skalných dutinách a jaskyniach blízkyh Pienin zimujú podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier ostrouchý (*Myotis oxygnathus*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), ucháč sivý (*Plecotus austriacus*).

Poľovnícky zaujímavé druhy sú: jeleň obyčajný (*Cervus elaphus*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*) a sviňa divá (*Sus scrofa*), živočíšne druhy, ktoré úkryt vyhládavajú v okolitých lesoch, ale nezriedka je ich vidieť aj v poľnohospodárskej krajine pri získavaní potravy. Ich prirodzenými predátorom, najmä v odľahlejších častiach katastrálneho územia obce je vlk obyčajný (*Canis lupus*) U srnčej zveri je významným predátorom aj rys ostrovid (*Lynx lynx*). V minulosti sa v území vyskytovala aj mačka divá (*Felis silvestris*), ale jej súčasný výskyt nebol potvrdený.

8. Ochrana prírody a krajiny

Katastrálne územie Červeného Kláštora sa čiastočne nachádza na území Pieninského národného parku a čiastočne na území jeho ochranného pásma.

Do národného parku patrí územie ohraničené päťou svahu Pastrníka na na hranici s k. ú. Lechnica a päťou svahu pokračuje k ČOV, a k studni pre NKP Červený kláštor, kde hranica národného parku prechádza cez cestu k rieke Dunajec a jeho prúdniciou pokračuje do Prielomu Dunajca. Hranica národného parku sa späť do východzieho bodu vracia hranicou katastrálneho územia.

V národnom parku patria do:

- Zóny A parcely 687 v komplexe Hôrka, 751/1, 868/1 v komplexe Kláštornej hory. Zónu A, ktorá má piaty stupeň ochrany tvoria v území pôvodné lesné porasty v ktorých je bezzásahový režim.

- Zóny B parcely 766, 773, 774, 872, 755, 752, 724/1, 726, 725, 696, 874/3, 600, 748, 876/1 – časť, 751/2 – časť, 718 – časť, ktoré sú tvorené **Hajdúckou záhradou** cestou a príslušnými pozemkami v prielome Dunajca. Do zóny B patria aj plochy parku Pod lipami pri NKP Červený Kláštor. Zóna B tvorí ochranné pásmo pre zónu A, alebo ju tvoria cenné biotopy, ktoré je možné zachovať len pôsobením človeka (kosenie, odstraňovanie krovia a pod) V zóne B platí štvrtý stupeň ochrany prírody.
- Zóny C parcely, ktoré nepatria do zóny A,B alebo D. V tomto území sa odvíjajú tradičné poľnohospodárske a lesnícke aktivity a aktivity cestovného ruchu. V zóne C platí tretí stupeň ochrany.
- Zóny D parcely 694, 697, 698, 813, 812/1, 812/2, 809, 807/2, 807/1, 817, 829/3, 829/2, 829/1, 831, 832/4, 832/5, 832/2, 832/1, 836/1, 836/2, 819, 850, 825/4, 848, 836/3, 849/1, 870, 825/3, 834, 825/2, 823, 825/1, 824, 810, 849/2, ktoré predstavujú zastavanú časť obce a rezervu na jej rozvoj. V zóne D platí druhý stupeň ochrany prírody tak ako v ochrannom pásme.

Ochranné pásmo

Do ochranného pásma patria parcely nachádzajúce sa medzi pätou Pastrníka a riekou Dunajec až po západnú hranicu katastrálneho územia obce. V tomto území sa nachádza zastavaná časť územia obce okolo rieky Dunajec a poľnohospodárske pozemky v lokalite Pod rybníkom a Kvašné lúky.

Vzhľadom postavenie obce Červený Kláštor v medzinárodnej ochrane je potrebné si pripomenúť ako sa kládli základy medzinárodnej spolupráce v ochrane prírody v tomto území.

Prvé názory a snahy o ochranu niektorých častí územia Pienin sa začali objavovať najmä na poľskej strane už po skončení prvej svetovej vojny. Podnet k týmto snahám dal zhoršujúci sa stav prírodných pomerov v území Pienin vplyvom nekontrolovateľnej ťažby v lesoch, zakladania kameňolomov, nekontrolovanej výstavby a najmä pastvy v lesných a xerothermných spoločenstvách vápencových brál a sutí. Zvlášť negatívne sa prejavila pastva na lúkach hradného brala Czorstyn, ktoré 14. marca 1921 v záujme ich záchranu vyhlásil vlastník p. Drohojowski za úplnú rezerváciu. Tento čin a ďalšie antropické tlaky na prírodu Pienin dali podnet na intenzifikáciu snáh pre vytvorenie chráneného územia typu národného parku.

Významným medzníkom, ktorý prispel k vytvoreniu chránených území v Pieninách bol 6. máj 1924, kedy hraniční zmocnenci Ing. V. Roubik (ČSR) a prof. W. Goetel (Poľsko) podpísali tzv. „Krakovský protokol“. V tomto protokole sa okrem vyriešenia problémov okolo štátnej hranice riešili aj problémy v Pieninách a v iných pohraničných územiach. Protokol napríklad odporúčal:

- vytvoriť podmienky pre vznik chránených území na československo-poľskom pohraničí,
- vyriešiť turistické a komunikačné problémy na území Pienin.

Krakovský protokol spolu s konferenciou v Zakopanom boli prvými krokmi, ktoré viedli k uzavretiu týchto zmlúv:

rok 1925:

- dohoda o malom pohraničnom styku v československo-poľskom pohraničí, ktorá výrazne uľahčovala hospodársky život obyvateľom pohraničia,
- turistická československo-poľská konvencia, ktorá poskytovala mnoho výhod pri prekračovaní štátnej hranice členom niektorých turistických a lyžiarskych organizácií,

rok 1928:

- československo-poľská dohoda o rybolove a ochrane rýb v hraničných vodách,

rok 1931:

- podpísanie dohody v Gdyni, ktorá určila pravidlá vo využívaní:
 - pieninskej cesty (cesta prielomom Dunajca z Červeného Kláštora do poľskej Szczawnice). Dohoda okrem iného riešila aj problematiku údržby cesty a obmedzovala pohyb motorových vozidiel po ceste.
 - Dunajca a Popradu, pričom zakazovala využívanie motorových lodí v prielome Dunajca.

Okrem prijatia týchto vážnych bilaterálnych dohôd sa rozvinula spolupráca pri príprave návrhov na vyhlasovanie chránených území v slovensko-poľskom pohraničí. Práce na československej strane boli o ľahšie, že vlastníkom celého prielomu Dunajca sa po gréckokatolíckej cirkvi v Prešove stal štát. Tieto aktivity prispeli k vytvoreniu podmienok a atmosféry vo výkonných a administratívnych orgánoch oboch štátov pre prijatie nasledujúcich právnych aktov:

- Nariadenie ministra roľníctva v Poľsku zo dňa 23. mája 1932, ktorým sa s účinnosťou od 1. júna 1932 zriaďuje „Park Narodowy w Pieninach“ o výmere 756 ha.
- Nariadenie ministra roľníctva ČSR zo dňa 9. júla 1932, ktorým sa s účinnosťou od 12. júla 1932 zriaďuje Slovenská prírodná rezervácia v Pieninách. Rezervácia mala výmeru 423 ha.

17. júla 1932 sa uskutočnilo slávnostné vyhlásenie Slovenskej rezervácie v Pieninách v Červenom Kláštore v historickom lipovom parku pri objekte Červeného kláštora a v Szczawnici za účasti predstaviteľov Československa a Poľska. Vo všetkých príhovoroch bol zvýrazňovaný úspech spoločného snaženia pri vytvorení chránených území v Pieninách, ktoré predstavujú prvý medzinárodný park v Európe. Rozvíjajúcu sa spoluprácu prerušila druhá svetová vojna.

V Poľsku bol po vojne obnovený národný park 30. októbra 1954. Na Slovensku bola obnovená Slovenská prírodná rezervácia v Pieninách Nariadením povereníctva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva zo dňa 13. 12. 1957 pod názvom Pieninská prírodná rezervácia s účinnosťou od 1. 1. 1958. Hospodársky a organizačne bola pričlenená do Správy TANAP-u v Tatranskej Lomnici.

Nariadením Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 5 zo 16. januára 1967 bol vyhlásený Pieninský národný park so sídlom v Červenom Kláštore. Pieninský národný park bol 29 rokov organizačne začlenený do organizačnej štruktúry Tatranského národného parku a až v roku 1996, jeden rok po účinnosti zákona 287/94 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, bol postavený na úroveň ostatných národných parkov. Najprv bol súčasťou Správy národných parkov Slovenskej republiky a od roku 2000 sa stal jednou s organizácií Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky.

Životné prostredie a priestorové plánovanie

Obec Červený Kláštor, podobne ako jej susedné obce, má z hľadiska prírodného a životného prostredia veľmi dobré predpoklady. V obci Červený Kláštor je väzba obce na krajinu hodnotená veľmi vysoko vďaka zachovalému prírodnému prostrediu, ktoré vytvára prirodzené zázemie sídla. O to viac treba venovať ochrane tohto jedinečného fondu viac pozornosti a úsilia na jeho zachovanie, obnovu a ďalšie udržiavanie. Obec Červený Kláštor je obcou sústredeného cestovného ruchu a je leadrom v tejto oblasti v regióne Zamaguria.

V obci pretrváva problém s odpadom, ktorý sa kumuluje v intraviláne obce počas, a hlavne trvania letnej turistickej sezóny a jeho príčinou je nadmerná produkcia odpadov turistickými návštevníkmi obce a regiónu. Obec Červený Kláštor ako jediná v regióne Zamaguria od júna 2007 prevádzkuje čistiareň odpadových vôd pre 1620 EO. Výstavba ďalšej čistiarne odpadových vôd je plánovaná na rok 2010 pre miestnu časť obce – Smerdžonka, v časti bývalých kúpeľov. Obec má na tento účel už vydané právoplatné vodoprávne povolenie.

Základnou bázou na riešenie viacerých problémov pri ochrane životného prostredia sa javí predovšetkým:

- prehodnotenie a aktualizácia územno – plánovacej dokumentácie pre celé územie obce jasne definujúca možnosti, potreby a požiadavky rozvoja obce, skvalitňovania života jej obyvateľov
- nastavenie takých regulátorov a obmedzení, ktoré umožnia naplnenie plánu rozvoja obce zároveň so zabezpečovacími mechanizmami na ochranu, udržanie a obnovu jej prírodného fondu.

Demografický potenciál

Obec Červený Kláštor vždy patrila k menej ľudnatým obciam Zamaguria. Postupne – podobne ako z iných obcí Zamaguria - začali aj jej obyvatelia odchádzať a noví sa zriedka prisťahovali. Dôvodom boli zhoršujúce sa životné podmienky, obmedzenia v doprave, vo vzdelávaní, nedostatku pracovných miest a pod.

Dátum	Červený Kláštor		
	Spolu	z toho muži	z toho ženy
1991	251		
2000	240		
2001	236	104	132
2002	223		
2003	228		
2004	221		
2005	217		
2006	221		
2007	223		
2008	227	106	121

Z aktuálneho počtu 227 obyvateľov je vo vekových segmentoch k 31.12.2008 stav:
 predproduktívny vek (0-14 r.) – 29 obyv. = 12,7 % - priemer v Zamagurí = 22 %
 produktívny vek (15-60 r.) – 152 obyv. = 67 % - priemer v Zamagurí = 58 %
 poproduktívny vek (nad 60 r.) – 46 obyv. = 20,3 % - priemer v Zamagurí = 18 %

V porovnaní miery natality (narodení jedinci) a mortality (zomrelí jedinci) je od roku 2000 nasledovný stav:

- od 1.1.2000 do 31.12.2008 sa v obci narodilo 9 detí, z toho 5 chlapcov a 4 dievčatá
- od 1.1.2000 do 31.12.2008 zomrelo 24 obyvateľov obce, z toho 14 mužov a 10 žien

Z vyššie uvedeného vyplýva, že obec Červený Kláštor patrí medzi najviac „starnúce“ obce nielen na Zamagurí, ale aj v okrese Kežmarok a v Prešovskom samosprávnom kraji. Štatistické údaje naznačujú značne nepriaznivú demografickú štruktúru obyvateľstva do ďalších rokov a skutočnosť, že sa daný stav bude v najbližšie možnom rozvojovom období zhoršovať ak obec :

- nevytvorí podmienky pre rozvoj nových pracovných príležitostí
- nezabezpečí možnosti pre budovanie bytového fondu
- nevytvorí podmienky pre otvorenie a rozvinutie nových oblastí hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (napr. ďalší rozvoj turizmu, služby,...)
- nezlepší stav v dobudovaní služieb a produktov pre zvýšenie životného štandardu obyvateľov i návštevníkov obce.

Bytový fond

Rok	Domy spolu	Trvalo obývané domy		Rodinné domy		Neobývané domy	Byty spolu	Trvalo obývané byty				Neobývané byty
		Spolu	%	Spolu	%			Spolu	%	v rod. domoch	%	
1991												
1995												
2001	68	53	77,94	49	72,06	14	79	63	79,75	51	64,56	16
2006												
2007	74	59		55		14	85	70		57		16
2008												

Tak ako je to už naznačené v položke Demografický potenciál, javí sa ako objektívne potrebné vytvárať podmienky predovšetkým na :

- rozšírenie zastavaného územia obce
- vytvorenie nových plôch pre výstavbu rodinných domov
- sanovanie úbytku bytového fondu vzhľadom na jeho stavebno – technický stav.

Výstavba nových rodinných domov je navrhovaná v lokalite „Pod Pastrníkom“

Realizácia takto stanovenej stratégie rozšírenia a skvalitnenia bytového fondu obce by mala zároveň rešpektovať krajinotvornú zložku, t.z. aj funkčné začlenenie nových objektov bytového fondu do územia obce bez narušenia jeho prírodných a prirodzených daností.

Trh práce

Z celkového počtu 132 ekonomicky aktívnych obyvateľov je 72 mužov (54,5 %) a 60 žien (45,5 %). Obec Červený Kláštor sa nízkou mierou nezamestnanosti a vyššou mierou zamestnanosti radí k pozitívnemu poprediu obcí v rámci Zamaguria i okresu Kežmarok.

Daný stav zvyrazňuje určitý pozitívny trend, ktorý by mohol byť ďalej nielen udržaný, ale aj rozvíjaný vďaka tvorbe možností v podnikateľskej i zamestnaneckej sfére v obci, či jej bližšom i vzdialenejšom okolí.

Priemysel

Obec Červený Kláštor nemá vo svojom katastri subjekt s priemyselnou výrobou. Z hľadiska environmentálneho zaťaženia a možných nepriaznivých vplyvov na životné prostredie má táto skutočnosť pozitívny vplyv na životné prostredie obce. Na druhej strane táto skutočnosť nie je kompenzovaná ekonomickým zhodnotením daností a dispozícií, ktoré obec má vo viacerých možných oblastiach svojho rozvoja.

Pôdohospodárska výroba

Kataster obce Červený Kláštor má 304 ha. Z tejto výmery tvoria:

Druh pozemku	Katastrálne územie v ha
poľnohospodárska pôda	112,2758
orná pôda	45,8971
záhrady	14,4070
lúky a pasienky - ttp	64,9380
lesná pôda	125,8229
vodné plochy	39,4059
zastavané plochy	17,0279
ostatné plochy	97,1780
Spolu kataster	304,2503

Hlavným subjektom poľnohospodárskej výroby v obci je SHR – Ľuboš Kolodziej, ktorý obhospodaruje viac ako 29 % výmery katastra obce. Činnosť SHR je zameraná na poľnohospodársku prvovýrobu .

Lesné hospodárstvo

125 ha lesov, čo je 41 % celkovej rozlohy katastra obce je typický znak aj v živote obce a jej obyvateľov najmä v minulosti. V súčasnej dobe má väčšinu tejto plochy vo vlastníctve a užívaní Urbárna spoločnosť, Štátne lesy TANAPu, súkromní vlastníci.... Ide o ne hospodárske využitie lesov, sú to v prevažnej miere lesy osobitného určenia.

Vodné hospodárstvo

Červený Kláštor patrí medzi obce, ktoré majú vybudovaný a používaný verejný vodovod a kanalizáciu (hlavná časť obce). Zásobovanie pitnou vodou je zabezpečované z povrchového odberu – miestny potok Lipník a „Podol“ a zo studne v obci Majere pri Dunajci.

Obec Červený Kláštor má z časti vybudovaný kanalizačný systém s čistiarnou odpadových vôd. Na obecnú kanalizáciu je napojených 65% obyvateľstva a inštitúcií. Pre zvyšnú časť je potrebné vybudovať v miestnej časti obce – Smerdžonke ďalšiu čističku o kapacite 2 x 150 EO s kanalizačnými zberačmi.

Obchod a služby

Z hľadiska poskytovaných služieb v obci Červený Kláštor možno konštatovať, že poskytované služby sú na priemernej úrovni.

V obci sa nachádzajú nasledovné prvky občianskej vybavenosti:

- školské zariadenia – 1 materská škola
- kultúrne zariadenia – novovybudovaný Kostol sv. Trojice, Národná kultúrna pamiatka Kláštor Kartuziánov, ev. a.v. kostol sv. Trojice, obecná knižnica, kultúrny dom o kapacite 100 miest, amfiteáter
- zdravotnícke zariadenia – v obci absentujú
- zariadenia verejnej správy – obecný úrad, Správa PIENAPu,
- obchodné a stravovacie zariadenia – 4 predajne potravín, 4 reštaurácie, 4 penzióny, 1 turistická ubytovňa, ubytovania na súkromí
- športové zariadenia – 2 tenisové kurty, 1 futbalové ihrisko,
- ostatné zariadenia – pošta, povodňový dvor SVP š.p. - PDaP Poprad, admin. budova Št. Lesov TANAPu (Správa ochranného obvodu Č. Kláštor Št. lesov TANAPu
- špeciálna vybavenosť - cintorín

Cestovný ruch

Územie svojou rozmanitosťou a variabilitou ponúka široké možnosti rozvoja cestovného ruchu a turizmu, hlavne v oblasti splavu drevenými plťami po rieke Dunajec, poznávacím kultúrno – historickým turizmom, letných a zimných športov, rybolovu, poľovníctva, vodnej, pešej a cykloturistiky, ľudovej architektúry a folklóru. Okrem spomínaných možností je potrebné prehodnotiť aj vzťah k susedným regiónom, a to najmä vplyv a možnosti vodnej nádrže Niedzica a kúpele Szcawnica.

Prudšiemu rozmachu tohto územia bráni nedostatočne vybudovaná infraštruktúra, slabé zabezpečenie službami a nedostatočná lôžková kapacita. Výnimku v tomto tvorí Rekreačné zariadenie Dunajec patriace firme D.J.K., s.r.o. Košice, ktoré ako jediné poskytuje v katastri obce Červený Kláštor celoročné reštauračné, ubytovacie a doplnkové služby. Ďalší plánovaný rozvoj tohto strediska cestovného ruchu prinesie zlepšenie a rozšírenie ponuky produktov a služieb. Medzi obdobné zariadenia patrí aj zariadenie Pltník poskytujúce aj služby spojené s plavbou plťami.

Ročná návštevnosť v tomto regióne je v súčasnosti odhadovaná na 280 – 325 tis. návštevníkov. Tento počet je odvodený z dvoch zdrojov. Jednak je to nižšie uvedené pltníctvo, ktoré ročne preplaví 100- 150 tis. ľudí a druhým zdrojom sú hraničné prechody pre peších, ktorými prejde ročne 180 – 225 tis. návštevníkov. Nie je tu však dôkaz, že títo návštevníci neabsolvujú aj splav po Dunajci.

Na základe typov územia a maximálnej zaťaženia územia je kapacita návštevníkov nasledovná:

Kód ZUJ	Názov ZUJ	Výmera	NV min	NV max	Ty p	únosnosť/ha	obyvatelia	návštevníci	Celkom
523429	Č. Kláštor	304	445	650	II	37	227	10938	11174

Typ územia: typ II - podhorská rekreácia a vodné športy (od 250 do 600 m. n. m.)

Uvedený typ okrem nadmorskej výšky zohľadňuje terén a expozíciu, okolie a vegetáciu, dĺžku slnečného svitu, oblačnosť, teplotné pomery, zrážky, hmly, a snehovú pokrývku.

Zaradenie sídla do jednotlivých typov bolo urobené na základe zhodnotenia prevažujúcej časti katastra a jeho možného využitia v príslušnom výškovom pásme.

Uvedené záťaže sú doporučené ako optimálne, z dôvodu spriemerovania celého katastra.

Pešia turistika a cykloturistika

Miernejšia konfigurácia terénu, menšie výšky horstiev (Spišská Magura – 1 259 m. n. m.) dávajú vynikajúce predpoklady pre turistiku všetkých vekových kategórií. Na území Zamaguria sa nachádza časť pieninského národného parku. Súčasťou PIENAP-u je štátna prírodná rezervácia Prielom Dunajca. Zvyšok mikroregiónu Zamagurie patrí do ochranného pásma PIENAP-u.

Vodná turistika a vodné športy

Hlavnou atrakciou je rieka Dunajec so svojimi prírodnými dominantami. Pod masívom Troch korún si rieka Dunajec razí úzku cestu vápencovým prielomom dlhým 8,5 km a výstavbou vodnej nádrže Niedzica došlo k stabilizácii prietokov v Dunajci. K tomu sa viaže najväčšia atrakcia Zamaguria, ktorou je Splav Dunajca na pltiach. Plavba sa traduje od polovice 19. storočia medzi kúpeľnými mestami Smerdžonka (dnes súčasť Červeného Kláštora) a Szcawnica. Prístavisko plťí sa nachádza pri penzióne Pltník v Červenom Kláštore. Splav trvá 80 – 120 min. a končí na mieste nazývanom KAČE, kde Dunajec opúšťa Slovensko. Súčasná kapacita je 2 000 osôb za deň. Okrem pltníctva sa na Dunajci rozšírili aj rafting a vodný slalom.

Zimná turistika a zimné športy

V obci Červený Kláštor sa nachádza jeden lyžiarsky vlek typ TATRAPOMA. Územie svojou konfiguráciou terénu poskytuje vhodné podmienky aj pre bežecké lyžovanie.

Rybolov a poľovníctvo

Možnosti poskytuje rieka Dunajec (okrem územia PIENAP-u), v ktorej sa vyskytujú pstruh, lipen, hlaváčka, jalec, pleskáč, šľuka a iné zaujímavé druhy. Ďalšími lovnými tokmi sú Rieka, Lipničanka, Osturniansky potok, ktoré ešte dopĺňajú rybníky v Červenom Kláštore a Spišskej Starej Vsi. Veľká výmera lesov v Zamagurí poskytuje možnosti poľovania.

Tak ako už bolo viackrát uvedené a zdôrazňované, územie obce Červený Kláštor má veľmi dobré podmienky na širokú a pestrú tvorbu a ponuku produktov a služieb pre cestovný ruch a turizmus. Základom toho sú predovšetkým možnosti, ktoré ponúka prírodné i kultúrne dedičstvo obce a jej okolia. Okrem Národnej kultúrnej pamiatky Kláštor kartuziánov v obci Červený Kláštor, sa neďaleko v obci Osturňa nachádza Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry.

Obec sa nachádza v oblasti krajinného celku Spišská Magura – západ. Má primerané podmienky pre lyžovanie s predpokladom medzinárodného strediska cestovného ruchu v celoročnej ponuke a funkčnosti. Ponuka infraštruktúry, služieb a produktov cestovného ruchu a turizmu však výrazne zaostáva za možnosťami, ktoré ponúkajú najmä prírodné danosti a potenciál prostredia, a to vo všetkých relevantných oblastiach. K náprave daného nepriaznivého stavu je potrebné napríklad:

- vypracovanie dlhodobej stratégie rozvoja cestovného ruchu a turizmu
- vybudovanie a udržiavanie turistických a cykloturistických trás s prepojením na tatranskú a zamagurskú oblasť a s cezhraničným presahom do Poľska
- vybudovanie nových, kvalitných ubytovacích kapacít a modernizácia starých zariadení
- vybudovanie nových, kvalitných stravovacích služieb a modernizácia starých zariadení
- vybudovanie lyžiarskeho areálu s bobovou dráhou – s celoročným využitím
- dobre upravené bežecké lyžiarske trate
- dobudovanie Rekreačného zariadenia Dunajec o ďalšie ubytovacie kapacity a komplex produktov a služieb s bazénom, wellness a kongresovou halou
- rozšírenie a modernizácia infraštruktúry cestovného ruchu – statická doprava,...

- vybudovanie areálu vodných športov
- a pod. (informačné stredisko, požičovne lyžiarskej výstroje,...)

Technická infraštruktúra

Zásobovanie pitnou vodou

Červený Kláštor má vybudovaný a používaný verejný vodovod v správe a vlastníctve PVS a.s. Poprad, ktorý však v súčasnosti je značne zastaralý a poruchový. V najbližšom období je nutné ho rekonštruovať a modernizovať. Verejný vodovod je potrebné rozšíriť o novú IBV „Pod Pastrníkom“ a na lokalitu „Rybník“

Kanalizácia

Červený Kláštor má vlastný kanalizačný systém, pre hlavnú časť obce. Zvyšnú časť obce len nutné odkanalizovať do ďalšej ČOV – 2x150EO. V obci sa nachádza nevyhovjúca ČOV pre lokalitu „Kvašné lúky“, ktorú je nutné odstaviť a celú lokalitu, vrátane lokality „Rybník“ napojiť na novovybudovanú celoobecnú kanalizáciu.

Energetika a energetické zariadenia

Červený Kláštor je napojená na 22 kV vzdušné vedenie č. 215 Poprad –St. Ľubovňa. Pripojenie obce je realizované cez dve trafostanice stĺpová, vežová- zásobujúce obyvateľstvo a všetky prevádzkované objekty služieb a občianskej vybavenosti.

V obci je zemné vedenie VO – cesta II/543. Na ceste III/54343 smerom na Lechnicu je vzdušné, NN vedenie a vedenie VO, ktoré je nutné uložiť do zeme. Systém VO v obci vyžaduje úplnú rekonštrukciu svietidiel na nové technológie (napr. LED) so zameraním na efektívne zníženie energetických nárokov, s dôrazom na automatizované riadenie intenzity verejného osvetlenia v jednotlivých častiach obce, podľa potrieb a dôležitosti. Je nutné rozšíriť systém VO o lokality „Pod Hôrkou“ (osvetlenie parkoviska), IBV “Pod Pastrníkom”, “Rybník”.

Zásobovanie plynom

Obec Červený Kláštor je celá splynofikovaná. Je nutné uvažovať s rozšírením o nové lokality pre IBV

Zásobovanie teplom

Prevažná časť rodinných domov obce Červený Kláštor je vykurovaná na báze plynu a spaľovania prevažne pevných palív, a ojedinele elektrickou energiou.

Spoje a telekomunikácie

Obec Červený Kláštor je súčasťou PO Poprad. ATÚ sa v súčasnosti nachádza v priestoroch objektu vo vlastníctve T-COM a.s. v areáli kultúrneho domu. Miestne rozvody sú vedené zemným vedením. Domové prípojky sú realizované taktiež zemným vedením. V celej obci sú uložené optické káble vo vlastníctve T-COM a.s.. Do budúcnosti je nutné zrealizovať miestnu internetovú sieť na báze metropolitných sietí.

Pokrytie signálom mobilných operátorov je v súčasnej dobe dostatočné.

Miestny rozhlas

Ústredňa miestneho rozhlasu v obci je umiestnená v priestoroch obecného úradu. MR je vedený prevažne v zemi, čiastočne vzdušne na konzolách cez vonkajšie reproduktory.

Stožiare sú oceľové, reproduktory prevažne 6 a 12 W. V miestach s navrhovanou zástavbou v prípade potreby osadiť ďalšie reproduktory.

Technický a prevádzkový stav miestneho rozhlasu nie je vo vyhovujúcom stave a v dohľadnej dobe si bude vyžadovať rekonštrukciu – hlavne na komunikácii III/54343.

Dopravná infraštruktúra

Obec Červený Kláštor je v rámci širšej dopravnej návaznosti napojená na celoštátnu komunikačnú sieť na cestu II/543 prostredníctvom cesty III/5422. Vo vzťahu ku komunikáciám v správe a vlastníctve PSK bude potrebné uskutočniť rekonštrukciu a modernizáciu cesty III/54343, ktorá je v dezolátnom stave

Situácia v dopravnej infraštruktúre si vyžaduje v čo najbližšej dobe prijať a realizovať opatrenia vo vzťahu k napojeniu obce na širší dopravný koridor Tatier, Zamaguria i susedného Poľska. Okrem toho existuje v katastrálnom území obce Červený Kláštor hraničný priechod pre peších a cykloturistov Červený Kláštor – Šromowce Nižne. V týchto súvislostiach je nutné rozšíriť súčasne kapacitne nepostačujúce chodníky od hraničného priechodu – lávky cez rieku Dunajec až po NKP – Kláštor Kartuziánov. Vo vzťahu k miestnym komunikáciám je nutné zrealizovať miestnu komunikáciu pre lokalitu „Rybník“ a miestnu komunikáciu pre IBV- „Pod Pastníkom“. Pre chodníkový program je nutné zrealizovať chodník vedľa št. cesty III/543 43 a promenádny chodník spájajúci miestnu časť Smerdžonka s NKP-Kláštor kartuziánov a **prepojiť chodníkom hlavnú časť obce s lokalitou CR – „Kvašne lúky“.**

Čo sa týka statickej dopravy je nutné rozšíriť súčasne státiá o parkoviská pri vstupe do obce Červený Kláštor – „Kvašne lúky“ , ktorá je nástupnou zónou pre svetovú atrakciu – splav drevenými plŕami.

Školstvo

Žiaci ročníkov 1.- 9. navštevujú ZŠ v 7 km vzdialenej Spišskej Starej Vsi. V obci sa nachádza materská škola, ktorú navštevujú hlavne deti občanov obce Lechnica a Červený Kláštor v počte cca 15 - 18.

Sociálna starostlivosť a zdravotníctvo

V obci sa nenachádza zariadenie sociálnej ani zdravotníckej starostlivosti. Napriek veľkej snahe sa samosprávnym orgánom obce už dlhé roky nedarí zabezpečiť aspoň čiastočnú lekársku starostlivosť priamo v obci. Obec Červený Kláštor je napojená na zdravotnícke stredisko v Spišskej Starej Vsi s lekármi prvého kontaktu a následne na nemocnicu s poliklinikou v Kežmarku, prípadne v Poprade. Rýchla zdravotnícka služba aj pre obec Červený Kláštor je lokalizovaná v Spišskej Starej Vsi.

Kultúra a kultúrne dedičstvo

V obci je objekt kultúrneho domu, ktorý pozostáva zo spoločenskej sály priestorov obecného úradu, kuchynky, WC. Spoločenská sála má kapacitu takmer 100 stoličiek a potrebám obce vo vzťahu k spoločensko – kultúrnym aktivitám momentálne postačuje.

Objekt kultúrneho domu si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu. V obci sa nachádza schátralý drevený amfiteáter v ktorom sa už tri desaťročia odohrávajú Zamagurské folklórne slávnosti – sviatok všetkých Zamagurčanov a návštevníkov regiónu a PR. V budúcnosti je nutné ho asanovať a postaviť nový so zázemím pre účinkujúcich, spĺňajúci celoštátne a európske normy.

V obci sa nachádza jeden zo skvostov kultúrneho dedičstva na území Slovenskej republiky - Národná kultúrna pamiatka Kláštor kartuziánov s vlastnou múzejnou expozíciou. Pre atraktivnosť a rozvoj cestovného ruchu nielen pre obec, ale prinajmenšom pre región Zamaguria má nesmierne veľký význam. Najmä od roku 2005 sa výraznejšie pohli aktivity súvisiace s jeho hmotnou rekonštrukciou a obnovou a zároveň aj s duchovnou a funkčnou revitalizáciou. V prípade pokračujúceho pozitívneho trendu komplexnej obnovy by táto mohla byť ukončená do rokov 2012 – 2013. Jej výsledok by priniesol so sebou aj trvalú ponuku pracovných príležitostí a nové podnety pre cestovný ruch a turizmus v obci Červený Kláštor ako dominantnú oblasť rozvoja obce i celého Zamaguria.

SWOT analýza

Silné stránky

- zachované čisté prírodné prostredie, atraktívne prírodné útvary (PIENAP)
- podmienky pre zdravý spôsob života
- obec je vyhľadávanou turistickou lokalitou
- v blízkosti obce sa nachádza atraktívne lyžiarske stredisko
- obec je súčasťou jedinečného regiónu Pieniny - Zamaguria
- blízkosť k regiónu Tatry a k prihraničným poľským regiónom
- prírodné a klimatické podmienky podporujúce rozvoj cestovného ruchu
- možnosť celoročnej tvorby a ponuky produktov a služieb v cestovnom ruchu a turizme
- turistické a cykloturistické trasy v okolí obce a v širšom regióne, ich napojenie na celoslovenské a medzinárodné turistické a cykloturistické trasy

Slabé stránky

- neustále klesajúca demografická krivka domáceho obyvateľstva
- nevyužitie existujúcej technickej infraštruktúry (verejný vodovod, kanalizácia, ..)
- zaťaženie obce domácimi odpadovými vodami a komunálnym odpadom
- absencia sociálnych a zdravotníckych služieb

- nedostatočná úroveň služieb bežnej občianskej vybavenosti (maloobchod, stravovanie,...)
- nie vždy dostatočná miera informovanosti občanov o činnostiach a aktivitách obce
- nevysporiadanosť viacerých vlastníckych vzťahov k pozemkom brániaca potenciálnym možnostiam rozvoja obce v strategických smeroch
- absencia uceleného a komplexného strategického materiálu o rozvoji cestovného ruchu v obci a jej širšom okolí
- absencia marketingového plánu v tvorbe, ponuke a realizácii produktov a služieb
- nedobudovaná infraštruktúra cestovného ruchu
- nízka miera previazanosti a koordinácie rozvoja cestovného ruchu a turizmu so susednými obcami
- nedostatočná propagácia a informovanosť na území obce i o obci navonok
- absencia siete širokopásmového vysokorychlostného verejného internetu
- nedostatok pracovných príležitostí na území obce
- nedostatočná zainteresovanosť domáceho obyvateľstva na rozvoji obce

Príležitosti

- postupné zlepšovanie životných podmienok
- zastavenie poklesu populácie domáceho obyvateľstva
- zvyšovanie počtu obyvateľov s trvalým pobytom
- vytváranie nových pracovných miest na území obce
- zabezpečenie produktov a služieb občianskej vybavenosti
- dobudovanie obce na moderné európske turistické centrum
- rozvoj celoročnej turistiky
- platná legislatíva a finančné zdroje podporujúce aktivity v oblasti ochrany životného a prírodného prostredia a uplatňovania energeticky nenáročných, ekologicky čistých technológií a využívanie obnoviteľných energií
- zavedenie moderných informačných a komunikačných technológií
- zhodnotenie tradičných a rozvinutie nových kontaktov a styčných bodov spolupráce so susediacimi a partnerskými obcami, vrátane prihraničných poľských obcí
- zvyšovanie celkovej atraktívnosti obce
- nové formy financovania aktivít z eurofondov
- vytvorenie odvetvia cestovného ruchu a turizmu ako dominantného činiteľa trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a jej širšieho okolia
- vznik nových podnikateľských aktivít s vytvorením nových pracovných príležitostí, produktov a služieb
- vytváranie pozitívneho vzťahu k ochrane prírody a krajiny
- celkové dlhodobé zatriktívnenie a podnietenie záujmu o obec a jej okolie zo strany obyvateľov s trvalým i prechodným pobytom a potenciálnych návštevníkov obce
- vyššia miera identifikácie sa s obcou a celkové dlhodobé posilňovanie vzťahu obyvateľov obce k svojmu bydlisku a jej okoliu
- vypracovanie a realizácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor ako strategického materiálu rozvoja obce umožní komplexné a integrované ponímanie a realizáciu úloh v strategických oblastiach rozvoja obce

Ohrozenia

- rastúca dynamika trvalej emigrácie pôvodného obyvateľstva mimo obec
- „vyľudnenie“ obce
- znižovanie atraktívnosti života v obci pre jej trvalých a prechodných obyvateľov i návštevníkov
- nevyváženosť a ohrozenie systémového komplexného prístupu k dlhodobému hospodárskemu a sociálnemu rozvoju obce
- slabý záujem o investičné príležitosti zo strany domácich a zahraničných investorov
- postupné znehodnocovanie a zánik hodnôt dejinného, kultúrno – historického a prírodno - krajinného potenciálu obce
- nezáujem o obec zo strany súčasných a potenciálnych partnerov a investorov zo všetkých oblastí života obce a jej obyvateľov.

Strategická vízia

Červený Kláštor bude obcou, v ktorej budú obyvateľom neustále vytvárané podmienky na pokojný a príjemný život. Červený Kláštor bude spoločenstvom ľudí, ktorí majú k svojej obci vzťah ako ku skutočnému vlastnému domovu, ktorí si navzájom rozumejú a vážia si jeden druhého.

Červený Kláštor bude obcou bezpečnou vo vzťahu k ochrane majetku a zdravia jej obyvateľov i návštevníkov. Bude obcou s atmosférou prirodzenej pohostinnosti a širokou ponukou dostupných a kvalitných služieb.

Červený Kláštor má výbornú geografickú, územnú a prihraničnú polohu, ktorú bude v plnej miere využívať pre svoj komplexný rozvoj. Jeho základnou oblasťou bude cestovný ruch a turizmus, ako dlhodobo najdynamickejšie sa rozvíjajúci rozvojová oblasť.

Červený Kláštor má nádherné a jedinečné prírodné prostredie, bohatú a pestrú históriu. Jeho obyvatelia budú tieto danosti uchovávať, chrániť a ďalej rozvíjať ako ničím a nikým nezastupiteľný a nenahraditeľný potenciál odkazu z minulosti, žitia v prítomnosti a základu pre život v budúcnosti.

Červený Kláštor bude obcou vzdelaných, aktívnych a občiansky angažovaných obyvateľov, bude obcou s vysokou kvalitou života i sociálne zdravým životným prostredím. Bude ponúkať dostatočné množstvo podnetov a podmienok na bohatý občiansky život.

Strategická vízia obce bude postupne napĺňaná dôslednou realizáciou **samosprávnych orgánov obce** Červený Kláštor, schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2008 - 2015 a Územného plánu obce ako základných strategických dokumentov jej ďalšieho rozvoja.

Zámery a ciele rozvoja obce v strategických oblastiach

Technická infraštruktúra, výstavba a životné prostredie

Obec vytvorí podmienky na ochranu prírodného a životného prostredia na svojom území. Zabezpečí koordináciu všetkých subjektov vstupujúcich do prírodného a životného prostredia obce tak, aby ho tieto svojou činnosťou a aktivitami ekologicky, technologicky a inak nezaťažovali.

Obec bude podporovať a napomáhať vzniku a funkčnému pôsobeniu najnovších systémov a technológií v oblasti efektívneho využívania energií, úspor energií, ekologickej výroby a produkcií.

Obec bude aktívne napomáhať odstráneniu problémov a nedostatkov spôsobených s očakávaným potenciálnym dopravným a ekologickým zaťažením zo strany návštevníkov v záujme ochrany prírodného a životného prostredia a zvýšenia kvality života v obci.

Správa obce a občianska vybavenosť

Obec bude vytvárať priaznivé sociálne podmienky života pre všetky skupiny obyvateľstva. Podľa potrieb a záujmu obyvateľov bude obec nápomocná pri sprostredkovaní a zabezpečení kvalitných sociálnych služieb a služieb zdravotníckej starostlivosti v relevantných súvislostiach blízkosti služieb zdravotníckej starostlivosti a regionálnych nemocníc.

Obec v rámci možností pomôže vytvoriť podmienky pre záujemcov o výstavbu nových rodinných domov, bude nápomocná pri rekonštrukcii a obnove existujúceho bytového fondu.

Obec zabezpečí zlepšenie podmienok na výkon svojich samosprávnych funkcií. Trvale sa bude usilovať o podnecovanie k vytváraniu podmienok na tvorbu a fungovanie služieb v rámci občianskej vybavenosti.

Podnikanie, služby, investície a zamestnanosť

Obec podporí rozvoj podnikateľských subjektov pôsobiacich na jej území. Bude nápomocná ich hospodárskemu rastu a v záujme rozvoja zamestnanosti vytváraniu vhodných podmienok pre vznik a dlhodobé udržanie nových pracovných síl.

Obec bude podporovať rozvojové aktivity malých a stredných podnikateľov v jednotlivých priemyselných a pôdohospodárskych oblastiach, bude nápomocná pri rozvoji súčasných a vzniku nových služieb a produktov.

Kultúra a oddych

Obec bude ďalej aktívna v ochrane, uchovávaní a rozvíjaní tradícií, zvykov a hodnôt kultúrno – historického charakteru, bude naďalej uchovávať a rozvíjať odkaz a posolstvo tradícií dobrých zvykov svojich predkov.

V rámci potrieb a záujmov obyvateľov zabezpečí podmienky na aktívne trávenie voľného času, duchovné a kultúrne vyžitie a oddych na vybraných a k tomu určených miestach. Vytvorí predpoklady a podmienky umožňujúce celoročné športové a relaxačné vyžitie sa obyvateľov a návštevníkov obce.

Cestovný ruch a prezentácia obce

Obec má veľmi dobré predpoklady a danosti na rozvoj aktívneho cestovného ruchu a turizmu. Obec definuje a stanovuje cestovný ruch a turizmus, služby a produkty s nimi spojené ako nezastupiteľnú integrálnu súčasť hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Cestovný ruch bude založený na potenciáli :

- prírodného prostredia, prírodných daností a hodnôt
- duchovných, kultúrnych a historických hodnôt
- tvorby a ponuky ubytovacích a reštauračno-pohostinských kapacít
- doplnkových služieb
- systému komplexných služieb a produktov pre celoročné využitie
- spolupráce a koordinácii činnosti a aktivít s partnermi
- prepojenia s obcami a subjektami cestovného ruchu, okolitými obcami Zamaguria a prihraničného poľského regiónu

Obec bude vytvárať podmienky na vlastnú komplexnú a trvalú prezentáciu s využitím všetkých dostupných prostriedkov a formách v intenciách kvalitnej marketingovej prezentácie a propagácie obce.

Akčný plán rozvoja obce Červený Kláštor na roky 2008 - 2015

A. Technická infraštruktúra a životné prostredie

Projekt A.1

Odkanalizovanie obce – ukončenie dobudovania splaškovej kanalizácie

Výstupy z projektu

- odkanalizovanie obývaných častí obce
- dobudovanie splaškovej kanalizácie

Termín realizácie

2008 – 2009

Zdroje

Operačný program ŽIVOTNÉ PROSTREDIE – Opatrenie: Odvádzanie a čistenie

komunálnych odpadových vôd, Envirofond, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

Ministerstvo životného prostredia SR, PVS., subjekty výroby a služieb, občania

Projekt A.2

Odkanalizovanie obce – výstavba ČOV 2 - Smerdžonka

Výstupy z projektu

- výstavba ČOV pre obývanú časť obce
- využitie pre Rekreačné zariadenie Dunajec

Termín realizácie

2009 – 2010

Zdroje

Operačný program ŽIVOTNÉ PROSTREDIE – Opatrenie: Odvádzanie a čistenie

komunálnych odpadových vôd, Envirofond, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

Ministerstvo životného prostredia SR, PVS., subjekty výroby a služieb, občania

Projekt A.3

Odkanalizovanie obce – výstavba zberača pri NKP s napojením na ČOV 1

Výstupy z projektu

- výstavba zberača pri NKP Kláštor kartuziánov
- vybudovanie napojenia s dĺžkou 440 m k ČOV 1
- komplexné riešenie odkanalizovania pre NKP Kláštor kartuziánov, Autocamping Štátnych lesov TANAP-u a Výletnej reštaurácie

Termín realizácie

2008 – 2009

Zdroje

Operačný program ŽIVOTNÉ PROSTREDIE – Opatrenie: Odvádzanie a čistenie

komunálnych odpadových vôd, Envirofond, Obec Červený Kláštor, Pamiatkový úrad SR,

Štátne lesy TANAP-u

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

Ministerstvo životného prostredia SR, PVS., Pamiatkový úrad SR, Štátne lesy TANAP-u, majiteľ (prevádzkovateľ) Výletnej reštaurácie

Projekt A.4

Komplexná úprava odtokových pomerov budúcej IBV Pod Pastyrnikom

Výstupy z projektu

- **úprava a regulácia odtokových pomerov celej plochy pre IBV**
- **zabezpečenie dlhodobej stabilizovanej odtokovej situácie v obytnej zóne**

Termín

2008 - 2010

Zdroje

Operačný program ŽIVOTNÉ PROSTREDIE – Opatrenie: Zabezpečenie komplexnej

ochrany územia SR pred povodňami, Envirofond, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

Ministerstvo životného prostredia SR, občania

Projekt A.5

Technická infraštruktúra budúcej IBV „Pod Pastrnikom“

Výstupy z projektu

- **vybudovaná sieť elektrickej energie**
- **vybudovaná vodovodná a kanalizačná sieť**
- **vybudovaná plynofikačná sieť**

Termín

2009 - 2010

Zdroje

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM, Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja

SR, Envirofond, SPP, PVS, VSE, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

správcovia sietí, občania

Projekt A.6

Rekonštrukcia a odvodnenie cesty III/ 54343 v časti od evanjelického kostola po regulačnú stanicu plynu s chodníkom pre peších

Výstupy z projektu

- **rekonštruovaných 250 m cesty s kvalitnou povrchovou úpravou**
- **kompletné odvodnenie celej trasy cesty**
- **vybudovaný chodník pre peších v dĺžke 250 m**

Termín

2008 - 2009

Zdroje

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM – Opatrenie: Modernizácia a budovanie regionálnych komunikácií zaisťujúcich dopravnú obslužnosť regiónu, Obec Červený Kláštor, Prešovský samosprávny kraj

PRV – Opatrenie: Obnova a rozvoj obcí

Garant

Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Obec Červený Kláštor

Spolupráca

subjekty výroby a služieb, občania

Projekt A. 7

Výstavba chodníka pre peších a cykloturistov od NKP k lávke do PR

Výstupy z projektu

- **výstavba chodníka v dĺžke 900 m**
- **nová turistická a cykloturistická trasa**
- **rozvoj cezhraničnej spolupráce a cestovného ruchu**

Termín

2009 – 2010

Zdroje

Program cezhraničnej spolupráce INTERREG SR – PL, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

subjekty výroby a služieb, občania

Projekt A. 8

Rekonštrukcia a posilnenie elektrickej siete v obci pri ceste III/54343

Výstupy z projektu

- **komplexne rekonštruovaná elektrická sieť v danej časti obce**
- **vymenené a posilnené transformátory a rozvodná sieť elektrickej energie**

Termín realizácie

2009– 2011

Zdroje

VSE, Obec Červený Kláštor

Garant

VSE, Obec Červený Kláštor

Spolupráca

VSE, subjekty výroba a služieb, občania

Projekt A. 9

Rekonštrukcia verejného osvetlenia a rozhlasu v obci a rozšírenie VO o nové lokality

Výstupy z projektu

- **kompletne zrekonštruované verejné osvetlenie na úsporné svietidlá typu LED**

- **fungujúci systém obecného rozhlasu do všetkých obývaných častí obce**
- **rozšírenie o nové lokality obce „Kvašné lúky“, „Rybník“, parkovisko „Pod Hôrkou“**

Termín

2009 – 2010

Zdroje

OP KaHR –Opatrenie: Budovanie a modernizácia VO pre obce a mestá..., Ministerstvo hospodárstva SR, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

subjekty výroby a služieb, občania

Projekt A. 10

Prekládka vzdušného vedenia elektrickej energie a verejného osvetlenia v historickom parku pri NKP Kláštor kartuziánov

Výstupy z projektu

- **preložené vzdušné vedenie elektrickej energie v danej časti obce**
- **vymenené a preložené verejné osvetlenie**
- **kultivácia historického parku**

Termín realizácie

2010– 2011

Zdroje

VSE, Štátne lesy TANAP-u, Pamiatkový úrad SR, Obec Červený Kláštor

Garant

VSE, Obec Červený Kláštor

Spolupráca

VSE, subjekty výroba a služieb, občania

Projekt A. 11

Stratégia a postup pri ochrane prírodného a životného prostredia obce Červený Kláštor

Výstupy z projektu

- **konceptný materiál obsahujúci súhrn a postup činností a aktivít, ktorých realizácia zabezpečí komplexnú ochranu prírodného a životného prostredia obce Červený Kláštor**
- **Všeobecne záväzné nariadenie k ochrane prírodného a životného prostredia schválené Obecným zastupiteľstvom obce Červený Kláštor**

Termín

2009-2010

Zdroje

Operačný program ŽIVOTNÉ PROSTREDIE – Opatrenie: Informačné a propagačné aktivity, Envirofond, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

Ministerstvo životného prostredia SR, Správa PIENAP-u, Štátne lesy TANAP-u, Pamiatkový úrad SR, Obec Lechnica, Obec Majere, Obec Haligovce, Obec Lesnica, Urbárske spoločenstvo, Gmina Csorztyń (PR), subjekty výroby a služieb, občania

Projekt A. 12

Spracovanie Územno plánovacej dokumentácie obce Červený Kláštor

Výstupy z projektu

- **záväzný koncepčný dokument o dlhodobom rozvojovom pláne územia obce Červený Kláštor schválený Obecným zastupiteľstvom obce Červený Kláštor**

Termín

2008 - 2010

Zdroje

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Obec Lechnica, Obec Majere, Obec Haligovce, Obec Lesnica, Štátne lesy TANAP-u, Urbárske spoločenstvo, subjekty výroby a služieb, občania

B. Občianska vybavenosť a výstavba

Projekt B. 1

Rekonštrukcia kultúrneho domu

Výstupy z projektu

- **zrekonštruovaný kultúrny dom pre účely kultúrnych aktivít (zateplenie, výmena okien, nové fasády....)**
- **expozičný a výstavný priestor**

Termín

2009 – 2010

Zdroje

PRV – prístup Leader, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

občania

Projekt B. 2

Rekonštrukcia a výstavba autobusových zástavok

Výstupy z projektu

- **zrekonštruované autobusové zástavky v obci**

Termín

2009 – 2010

Zdroje

PRV – prístup Leader, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

občania

C. Podnikanie, služby, investície a zamestnanosť

Projekt C.1

Vytváranie podmienok na vznik, obnovu a rozvíjanie služieb a podnikateľských aktivít v obci

Výstupy z projektu

- **pozemky, priestorové a technické podmienky pre vznik nových služieb a podnikateľských aktivít najmä v oblasti pasienkového hospodárstva, pôdohospodárstva, agroturistiky, športu a relaxácie**
- **podpora tvorbe a ponuke produktov najmä v rámci cestovného ruchu a turizmu**

Termín

2008 – trvale

Zdroje

Operačný program KONKURENCIESCHOPNOSŤ A HOSPODÁRSKY RAST – Opatrenie: Podpora spoločných služieb pre podnikateľov, Program Leader, Obec Červený Kláštor, investori a podnikateľské subjekty

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

podnikateľské subjekty, občania

Projekt C. 2

Prístup k internetu a metropolitné siete

Výstupy z projektu

- **napojenie obce na sieť širokopásmového internetu**
- **vybudovaný vnútorný internetový systém (občania, subjekty výroby a služieb, obecný úrad,...)**

Termín

2008 – 2009

Zdroje

Operačný program INFORMATIZÁCIA SPOLOČNOSTI, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

subjekty výroby a služieb, občania

D. Kultúra, spolky, šport a oddych

Projekt D.1

Vytvorenie podmienok pre športovú činnosť v obci

Výstupy z projektu

- **Športové, multifunkčné ihrisko pre mládež obce a návštevníkov**

Termín

2009 – 2011

Zdroje

PRV – Opatrenie: Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

Úrad Prešovského samosprávneho kraja, spolky a združenia, občania

Projekt D.2

Realizácia projektu rekonštrukcie a revitalizácie NKP Kláštor kartuziánov

Výstupy z projektu

- **kompletne rekonštruovaný areál NKP Kláštor kartuziánov pre účely ochrany a prezentácie kultúrneho dedičstva a pre účely cestovného ruchu a rekreácie, v alternatíve školy v prírode**
- **dobudovaný tenisový kurt s tribúnou na sedenie**
- **detký oddychový raj**
- **kryté oddychové sedenie s ohniskom**
- **materiálno – technické vybavenie**

Termín

2008 – 2013

Zdroje

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PLÁN – Opatrenie: Regenerácia sídiel, Ministerstvo kultúry SR

Garant

Pamiatkový úrad SR

Spolupráca

Obec Červený Kláštor, Štátne lesy TANAP-u, Povodie Dunajca a Popradu, Správa PIENAP-u

Projekt D.3

Realizácia projektu rekonštrukcie a revitalizácie Autocampingu Štátnych lesov TANAP-u

Výstupy z projektu

- **kompletne rekonštruovaný areál Autocampingu pre účely cestovného ruchu, rekreácie a vodných športov**
- **materiálno – technické vybavenie**

Termín

2007 – 2011

Zdroje

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PLÁN – Opatrenie: Regenerácia sídiel, Ministerstvo pôdohospodárstva SR, OP ŽP

Garant

Štátne lesy TANAP-u

Spolupráca

Obec Červený Kláštor, Povodie Dunajca a Popradu, Správa PIENAP-u, Pamiatkový úrad SR, majiteľ (prevádzkovateľ) Výletnej reštaurácie, občania - majitelia pozemkov

Projekt D.4

Realizácia projektu rekonštrukcie a revitalizácie historického parku pri NKP Kláštor kartuziánov

Výstupy z projektu

- **kompletne rekonštruovaný areál historického parku pre účely ochrany a prezentácie prírodného a kultúrneho dedičstva, pre účely cestovného ruchu, oddychu a rekreácie**
- **nové trasovanie chodníkov**
- **osvetlenie parku**
- **rekonštruovaný podstavec a súsošie Nasvätejšej trojice**
- **materiálno – technické vybavenie**

Termín

2007 – 2013

Zdroje

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PLÁN – Opatrenie: Regenerácia sídiel, Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Prešovský samosprávny kraj

Garant

Štátne lesy TANAP-u, Pamiatkový úrad SR

Spolupráca

Obec Červený Kláštor, Povodie Dunajca a Popradu, Správa PIENAP-u, Úrad Prešovského samosprávneho kraja

Projekt D.5

Revitalizácia a infraštruktúra miestneho rybníka

Výstupy z projektu

- **komplexná revitalizácia hmoty rybníka (technické úpravy, čistenie,...)**
- **relaxačno – oddychová infraštruktúra rybníka (kryté sedenia, lavičky,...)**
- **využitie pre produkty a služby v cestovnom ruchu**
- **materiálno – technické vybavenie**

Termín

2010 - 2011

Zdroje

Operačný program ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Slovenský rybársky zväz, Obec Červený Kláštor

Garant

MO Slovenského rybárskeho zväzu

Spolupráca

Obec Červený Kláštor, občania

Projekt D.6

Revitalizácia a infraštruktúra časti Kvašné lúky

Výstupy z projektu

- **dobudovanie infraštruktúry územia**
- **využitie pre produkty a služby v cestovnom ruchu**
- **materiálno – technické vybavenie**

Termín

2008 - 2010

Zdroje

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM, Operačný program
KONKURENCIESCHOPNOSŤ A HOSPODÁRSKY RAST, Envirofond, investori,
podnikateľské subjekty, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

občania

Projekt D.7

Projekt revitalizácie mŕtveho ramena pre účely vodných športov rieky Dunajec

Výstupy z projektu

- **vybudovaný areál vodného slalomu**
- **fungujúca vodácka škola**
- **celoslovenské a medzinárodné podujatia vo vodnom slalome a iných vodáckych disciplínach**

Termín

2011 - 2014

Zdroje

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM, Operačný program
KONKURENCIESCHOPNOSŤ A HOSPODÁRSKY RAST, Ministerstvo školstva SR,
investori, podnikateľské subjekty, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

Povodie Dunajca a Popradu, Správa PIENAP-u, Štátne lesy TANAP-u, občania

Projekt D.8

Projekt amfiteátra pod Tromi korunami

Výstupy z projektu

- **vybudovaný objekt a areál amfiteátra**
- **celoslovenské a medzinárodné podujatia v kultúrnej a umeleckej oblasti**

Termín

2010 - 2011

Zdroje

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM, Ministerstvo kultúry SR, Obec Červený Kláštor
PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE SR-PL

Garant

Obec Červený Kláštor, PSK

Spolupráca

Povodie Dunajca a Popradu, Správa PIENAP-u, Štátne lesy TANAP-u, občania

E . Cestovný ruch a prezentácia obce

Projekt E.1

Koncepcia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Červený Kláštor a jej realizácia

Výstupy z projektu

- **strategický materiál stanovujúci smer, postupy a konkrétne aktivity a činnosti v rozvoji cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Červený Kláštor**
- **plán výstavby lyžiarskych vlekov a tratí, peších turistických, cykloturistických a lyžiarsko-bežeckých tratí v katastri obce s prepojením na okolité obce, vrátane cezhraničnej spolupráce**
- **plán lokalít oddychu, turizmu a rekreácie**
- **plán informačného systému a značenia**
- **realizácia koncepcie**
- **výškové rozhľadne v katastri obce**
- **obnovenie kúpeľnej tradície v obci**

Termín

2008, 2009-2012

Zdroje

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PLÁN – Opatrenie: Podpora a obnova infraštruktúry cestovného ruchu, Operačný program KONKURENCIESCHOPNOSŤ A HOSPODÁRSKY RAST – Opatrenie: Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu, Prešovský samosprávny kraj, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

Ministerstvo hospodárstva SR – sekcia cestovného ruchu, Slovenská agentúra pre podporu rozvoja cestovného ruchu, Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Združenie pre podporu rozvoja Pienin a Zamaguria, Obec Lechnica, Obec Majere, Obec Haligovce, Obec Lesnica, ostatné obce Zamaguria, Gmina Csorzstyn, Štátne lesy TANAP-u, Správa PIENAP-u, Pamiatkový úrad SR, subjekty výroby a služieb, občania

Projekt E.2

Koncepcia propagačno – informačnej a marketingovej prezentácie obce Červený Kláštor

Výstupy z projektu

- **moderná web stránka obce v slovensko- poľsko- anglickej jazykovej mutácii zameraná špeciálne na ponuku produktov a služieb v oblasti cestovného ruchu v rámci obce Červený Kláštor a jej okolia, regiónu Zamaguria, Slovenska a špeciálne v rámci cezhraničnej slovensko – poľskej spolupráce a aktivít**
- **systém plošných informačných a propagačných panelov a značiek orientujúcich návštevníkov v rámci katastra obce**
- **turisticko-informačné centrum obce**

Termín

2008 – 2009

Zdroje

REGIONÁLNY OPERAČNÝ PLÁN – Opatrenie: Podpora a obnova infraštruktúry cestovného ruchu, Prešovský samosprávny kraj, Ministerstvo hospodárstva SR, Slovenská agentúra pre podporu rozvoja cestovného ruchu, Obec Červený Kláštor

Garant

Obec Červený Kláštor

Spolupráca

Ministerstvo hospodárstva SR, Slovenská agentúra pre podporu rozvoja cestovného ruchu, Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Združenie pre podporu rozvoja Pienin a Zamaguria, dotknuté obce Zamaguria, partnerské subjekty samospráva v Poľskej republike, subjekty služieb v CR, spolky a združenia, občania